

Domoljub

v Ljubljani, 9. junija 1937

Leto 50 • Štev. 23

Kakor v klavnici

Zločini nad človeškim življenjem so se zadnje čase pri nas neverjetno pomnožili. Dan za dnem poročajo dnevni časopisi o samomorih, roparskih umorih, o premišljenih umorih nedolžnih ljudi in o nepretrgani verigi fantovskih preteпов, ki se kaj radi končajo s smrtjo. Te vesti spadajo brez dvoma med najžalostnejše poglavje našega narodnega življenja. Dolžnost vse poštene slovenske javnosti je, da skuša to rano našega naroda zdraviti in odstraniti vzroke, ki jo iz dneva v dan večjajo.

S tem vprašanjem se je v svoji zadnji številki pečal tudi »Kmet. list«. V posebnem članku našteje vrsto zločinov, ki so se dogodili zadnje dni, nato pa išče rešitve svojim ugotovitvam s sledečim vprašanjem:

»Kaj je vzrok, da katoliški slovenski narod, Marijin narod, nosi na sebi tako ograbne madeže zverinstva. Če bi se kaj takega godilo na jugu, bi marsikdo rekel, da je to razumljivo, ker tam žive »Balkanci« — kdo pa nam je odgovoriti, kaj je vzrok teh neštevilnih grozodejstev pri nas? Od umora župnikove kuharice na Javoru do uboja posestnika Sinkovca je minulo le nekaj tednov, a v teh kratkih tednih se je povečalo število zločinov do obupnosti! Kam to vodi in kdo je tega kriv?»

Če »Kmet. list« sam noče dati odgovora na vprašanje, ki si ga je zastavil, mu bomo mi malo osvežili spomin, da bo lažje iskal resnico.

Slovensci smo »Marijin narod«, toda ne mi. Pod vodstvom slovenskega svobodomiselstva se del našega naroda vzgaja v sovraštvo do Cerkev, vere in vsega kar je s tem združeno. V ta tabor spadajo tudi bogokletniki, ki so šli k Italijanom iskat na posodo psovko, da z njo sramote Mater božjo. »Kmet. list« je bil vsa leta svojega obstoja zvesta opora slovenskega svobodomiselstva. Ne maramo tu opozoriti gnusnega načina njihovega boja zoper Cerkev in duhovščino v povojnih letih. Za zgled, kako zna svobodomiselni tisk ubijati verska čustva in bralcih, naj služi par stavkov iz iste številke »Kmet. lista«, v kateri je naštevano tudi gornje »vprašanje«.

Na strani 7 beremo pod posebnim naslovom »Znano je« to-le notico:

»Znano je, da smo Slovensci »Marijin narod«. Znano je tudi, da Slovensci radi »trpimo«, da smo na svoje trpljenje celo »ponosni«. Znano je in z dokazi utrjeno je celo to, »da je naša država zlasti z vidika znanosti in kulture, najbrž najlepši slovenski jezik.«

Kmetje, kaj pravite, ali nismo Slovensci poleg Črnogorcev najbreznejši narod na svetu?»

Na šesti strani pa o lepi proslavi na Krenovem grobu, na predvečer 20 letnice deklaracije, piše zaničljivo tudi to-le: »Ko je bilo

v povorki vse v redu, so začeli, dasi z veliko težavo, času in udeležbi primerno pesem »Za klobuk ti ga bom pripela, za to rajšo žalostno«. Ko so to zmuko in brez basov končali, so začeli ono večno lepo »Marija, k Tebi uboge reve«.

Če omenimo še par napadov na Cerkev in katoliške prosvetne organizacije in pa članek, v katerem se »Kmet. list« toplo zavzema za par ljudi v Škocjanu pri Turjaku, ki so odpadli od katoliške Cerkve, kar vse se nahaja v isti številki lista, potem nam postaja vedno bolj jasno, čegava zasluga je, da smo Slovenci vedno manj Marijin narod in da je med nami vedno več subih vej na drevesu Cerkve, ki odpadajo brez škode.

Svobodomiselni tisk je tisti, ki že desetletja dolgo vrši razkrojevalno delo v narodu in trga ljudi iz območja Cerkve. Mislimo, da nam gospodje okrog »Kmet. lista« niti namerili ne bodo, če se predrznemo tudi njihovo glasilo prišteti med oni tisk, ki simpatizira s svobodomiselstvom.

Zločinci se porajajo iz vrst nevzgojenih ali pa slabo vzgojenih ljudi. Vemo, da je le

Cerkev tista, ki da lahko pravo vzgojo. Le tisti, ki čuti odgovornost pred vestjo in Bogom, ne bo moril. Bajonet in ječa ni zadostna bramba zoper zločine.

Gospodje okrog »Kmet. lista«, ali nista vi, ko ste imeli vso oblast v rokah, poskusili vse, da bi odvzeli Cerkvi vpliv na vzgojo, zlasti na vzgojo mladine. Kaj ni Vaš človek dr. Marušič podpisal odiok, s katerim je stotine prosvetnih domov in društvenih knjižnic zapri slovenski mladini in jo s tem pogнал v gostilne in v slabo družino? Kaj niso takrat, ko je bil g. Pucelj na vladi slovenski profesorji trgali v šoli dijakom kongregacijske znake? Kaj niso takrat, ko so bili gospodarji »Kmet. lista« na vladi, razganjali fante a shodov Mar. kongregacij, vlačili po ječah dekleta, ki so pobirala podpise za vdanostno izjavo svojemu škofu, metali katehete iz ljudskih in srednjih šol, gonili cele trupe duhovnikov med bajoneti v ječe?

Vse ste poskusili, kar je bilo v vaših močeh, da bi ljudstvo, zlasti mladino, iztrgali iz vpliva Cerkve.

Zločinsko delo se vam je do gotove mere posrečilo. Danes dorasča rod, ki je bil vzgojen po vaših receptih. Iz tega rodu se že in se bodo še rekrutirali — zločinci.

Splošni in osebni profiti

Pred kratkim smo v treh zaporednih člankih očiteli zadnjo proračunsko razpravo v naši narodni skupščini ter ob tej priliki na kratko orisali vloga poslancev, ki jo pri tem najvažnejšem dejanju državne politike lahko in morajo igrati, obenem smo pa prav na kratko omenili, v koliko so sedanji slovenski poslanci tej zahtevi tudi res odgovorili.

Ze iz teh izvajan je bila le deloma razvidna vloga poslancev, zato bi bil sedaj čas, da se še na splošno popečamo z nalogami poslancev. To se nam zdi neobhodno potrebno, kajti naše politične prilike in zmede, pod katerimi ne trpi že toliko let samo naš slovenski narod, temveč vsa država, se ne bodo izboljšale poprej, dokler ne bomo imeli v Belgradu prvovrstnih poslancev, ki se bodo v polni meri zavedali dolžnosti napram narodu in volivcem. To je pa odvisno od volivcev samih, kajti dokler bodo ljudje volili poslance, ki za ta prevažni posel nimajo sposobnosti in prave volje, toliko časa se razmere izboljšati ne morejo. Poslanci bodo izvrševali svoje naloge le tedaj, ako jih bodo volivci za njih delo, oziroma nedelo tirali tudi res na odgovor, a volivci morejo storiti to uspešno le tedaj, če sami vedo, v čem prav za prav delo poslancev obstoji, kajti le tako to delo lahko tudi res uspešno kontrolirajo.

Naravnost sijajen vzgled poslancev izza zadnjih let nam nudi velikolaški gospod Ivan

Pucelj, vodja nekdanjih podeželskih liberalnih birtov, poznejših »kmetijev«, še poznejših radičevcev in končno JNSarjev. Ta mož je v dobi, ko so sklepal o nesrečni vidovdanski ustavi, vodil skupino poslancev, ki je bila izvoljena na avtonomističnem programu. Položaj v ustavotvorni skupščini je bil tedaj tak, da so bili v šibki večini avtonomisti in vse je kazalo, da dobimo v kljub vsem prizadevanjem centralistov vendarle pametno in dobro recentralistično ustavo, ki bi položila temelj srečnemu razvoju naše mlade države. V tej stiski je rajnik Pašič pridobil za 20 milijonov dinarjev bosenske muslimane, za ministrski stolček g. Puclja, a naši socialisti so ostali v rezervi, da bi v potrebi pritisnili še oni, če bi tudi prva dva ne zadostovala. Muslimani so s svojim usodnim glasovanjem pridobili vsaj nekaj milijonov za svoje bege, dočim so slovenski »kmetijci« dobili le ministrski stolček za Puceljevo osebo, ki ga mora nesrečni slovenski kmet še danes tako drago plačevati, dočim niso imeli ne ostali Puceljevi poslanci od tega usodnega koraka prav ničesar, še manj pa njih nesrečni volivci.

Pri nenačelnih strankah se v politiki večkrat dogaja, da skačejo iz enega »programa« v drugega, da danes glasujejo za to, kar so včeraj preklinjali, a taki skoki so vedno združeni vsaj s kakimi izdatnimi nagradami za glavni kader njih volivcev, če že ne za ves narod ali pokrajino,

ki jo ta stranka zastopa. Zato je tedaj usodni skok g. Puclja morda edinstveni primer v vsej politični zgodovini, da je za sam osebni profit generala naredila tedanja »kmetijska« stranka tisti usodni greh, zaradi katerega krvavi še danes slovenski narod v zaslepljenini »kmetijskimi« volivci vred.

Še en vzgled: G. Puclj je bil pozneje od leta 1931 pa do konca leta 1934 minister za socialno politiko in narodno zdravje. Vsak minister je v svojem področju skoro neomejen gospodar, dočim na druga ministrstva nima mnogo vpliva in so njegove intervencije odvisne skoro le od dobre volje dotičnih ministrov. Vsa Slovenija se danes zgraža nad obupnimi razmerami v ljubljanski bolnišnici. Gospod Puclj je bil nad tri leta minister za zdravje, a vse kaže, da se za te sramotne razmere v bolnišnici še zmenil ni pač je pa pridno delil svojim pristašem — koruzo. Težka je danes borba za drago novo bolnišnico, ko nimata tega rešora v rokah naša ministra, brez težave bi se dala stvar izpeljati takrat, ko so imeli skoro štiri leta to ministristvo v rokah Slovenci (g. Puclj je za njim g. dr. Novak). Seveda, bolnišnica je ogromnega splošnega pomena za ves narod, dočim se ne tiče takojšnjega osebnega profita nobenega posameznika, a vreča koruze je prav lep dar za požrtvovalnega agitatorja, dočim tima splošnost od takih »uspehov« — prav nič. — Se več, tako »delo« politikov ljudstvo v pravem in popolnem pomenu besede politično korupcija, ker mu odvrača pozornost od obličnih koristi na osebne. Gorje pa narodu, kadar se razpase pri njem taka politična korupcija in gledajo volivci le na to, kaj bi utegnili kdo osebno profitirati od stranke in tvorijo splošne koristi pri njem postransko vlogo. Zelo mnogo krivde na našem današnjem težkem položaju tiči ravno v taki politični korupciji, ki se je tako nevarno razpasa pri nas po vojni in ki so jo zanesli k nam ravno Pucljevi »kmetijski«, oziroma današnji Puclj-kmetijski del Zivkovič-Kramerjeve JNS.

Kaj smo hoteli pokazati s tem nekoliko obširnejšim opisom enega dela Pucljeve politike? Poslanec zastopa ves okraj, stranka, oziroma skupina poslancev pa ves narod ali pokrajino. En sam poslanec ne pomeni v narodni skupščini prav nič in se zanj tudi živ krst ne zmeni, temveč mu drže stranka in pomen prav za prav šele njegova množica, oziroma parlamentarni klub, ki mu pripada. Čim večja je stranka (klub), tem več zaleže tudi beseda dotičnega poslanca. Ker je stranka odgovorna vsemu narodu in je njena dolžnost, da skuša koristiti vsemu narodu (pokrajini), zato je absolutna dolžnost, da se brigajo poslanci pred vsem za koristi vsega naroda, potem šele za svoj okraj, nazadnje, kolikor je to združljivo z načeli stranke, tudi za upravičene koristi posameznikov. Nima zato pojma o svojih poslanskih dolžnostih tisti poslanec, ki je nedavno dejal v skupščini svojim slovenskim tovarišem: »Pustimo vse drugo in se brigajmo le za ugledne volivce svojih okrajev, da bodo pri prihodnjih volitvah delali za nas.« Narodni škodljivec je minister, ki, namesto da bi preskrbel Slovincem tako potrebno novo bolnišnico, deli koruzo svojim priganjačem. Ljudstvo bi moralo nagnati poslanca, ki se prizadeva le za to, da bi spravil v državno službo zanikarnega črna kakega svojega bogatega osebnega prijatelja, ne migne pa niti s prstom, da bi se zasedlo vseh 300 praznih razredov po naših šolah z revami, ki že leta in leta zaman čakajo na službo.

Res je, del naših volivcev je politično že tako korumpiran, da ceni le delo tistih poslancev, ki jim »izbojujejo« čim največ osebnega

Kulturni boj v Nemčiji

Iz globin nemškega ljudstva je prišel pravilni odgovor na umazane in podle napade nemškega propagandnega ministra proti katoliški cerkvi. Nemška vlada ima namen vero in cerkev zadušiti v blatni reki najgrših očitkov, ki jih je spustila nad katoliško duhovščino na splošnem zaradi prestopkov njenih članov, o katerih pa še danes ni gotovo, če so se dogajali v isti izmeri, kot jih bluje iz sebe hitlerjevska propaganda.

Letošnje proslave Telovega praznika so po vsej Nemčiji postale slovesno javno priznanje nemških katoličanov, da se od svoje vere ne dajo odtrgati ne s silo ne s psovkanji. Bile so tako lepe, kot morda še nikdar dolejš v zgodovini katoliške cerkve v Nemčiji. Posebno v Kölnu se je razvila Telova procesija kot je to milijonsko mesto na Reni še ni nikoli doživelo. To pa danes nekaj pomeni, kajti danes v Nemčiji ni lahko, pripadnost h katoliški veri javno priznavati. Tudi nočna procesija mož v Münchenu je bila izreden dogodek. Čudno je sploh, da so je nemške oblasti v zadnjem trenutku dovolile, čeprav je v navadi že več kot sto let. V zadnjem trenutku je prišlo dovoljenje, toda če bi bile oblasti vedele, kakšna javna manifestacija za katoliško vero bo postala in koliko tisočev mož se je bo udeležilo, bi dovoljenje gotovo ne bile dale. Možje z bakljami v rokah niso smeli korakati sredi ceste, ampak so smeli hoditi le po pločniku. V sprevedu je bilo točno 5660 mož. Na desetine tisočev pa jih je stalo v špalirju, odkoder so z odkritimi glavami sledili sprevedu teh pogumnih katoliških mož. Značilno je, da so oblasti procesijo po sredini ceste prepovedale z razlogom, da se ne bi motil cestni promet, med tem ko je bil promet po monakovskih cestah istega jutra cele ure zaprt, ko so hitlerjevski mladež imeli neko štafetno tekmo. Telova procesija v Münchenu je bila nekaj veličastnega. Udeležilo se je je v samem sprevedu 17.850 ljudi, med katerimi več kot polovica mož in moške mladine. Izreden velika je bila udeležba mladine, čeprav so prej po šolah mladino svarili, naj se je ne udeleži in čeprav so hitlerjevci za ta dan organizirali posebne obvezne mladinske izlete. Država je prepovedala razobežanje zastav, je prepovedala udeležbo vojakov, policisti niso smeli delati špalirja. Vojaška godba je bila prepovedana. Vsaka uniforma v spre-

vedu kakor vsaka zastava najstrožje zabranjena! Navzlic temu je bila procesija nekaj veličastnega in v 20 vrstah so verniki na Marijinem trgu obdajali oltar.

V Berlinu, kjer so veljale enake prepovedi, je bilo ogromno mladine v sprevedu. Desetkrat več kot lansko leto. In tako je bilo, kot govore poročila, po vsej Nemčiji. Nekaj suhih vej v tem podlem kulturnem boju si cer odpada, zato pa je tem več zelenih vej, ki poganjajo in pričaajo, da je kulturni boj sprožil v Nemčiji novo rast katoličanstva in vzbudil novih spoznavalcev, ki bodo jamstvo, da tudi sedanji napad na katoliško vero ne bo uspel, kot ni uspel Bismarkov pred 50 leti. Katoliška cerkev ima čast čakati... Hitlerjevci ga pa nimajo...

Sokolski škof

V Lopudu pri Dubrovniku v Dalmaciji je te dni v devetdesetem letu življenja umrl kotorski škof Fran Uccellini-Fice. Skofoval je 42 let. Glasilo hrvatskega voditelja dr. Matka piše ob tej priliki sledeče:

Pokojni škof Uccellini se je mnogo bavil s proučevanjem velikega italijanskega pesnika Danteja, pa tudi drugače je slovel kot dober poznavalec italijanskega jezika. L. 1910 je izdal prevod Dantejeve »Divine comedie« pod naslovom »Divna gluma«, s katero pa ni imel sreče zlasti, ker so je pri prevodu preveč oddaljil od originala. Pokojni škof Uccellini se je mnogo bavil tudi s politiko in je do svojega imenovanja škofom bil pristaša hrvatske stranke prava, ki se je, kakor znano, zavzemala za samostojno hrvatsko državo. Pozneje je Uccellini zajadral v »jugoslovenske« vode, posebno očito za diktature Petra Zivkoviča, ki je Uccelinija zelo cenil kot pristaša sokolske misli. Razumljivo je, da je škofa Uccelinija vse to zelo odtujevalo lastnemu (hrvatskemu) narodu in je Uccellini umri v popolni osamljenosti od tega naroda. — Tako hrvatski dnevnik. — Naj k temu še pripomnimo, da »Jutro«, ki o naši slovenski narodni duhovščini običajno nič lepega ne pove, škofa Uccelinija visoko povzdiguje in ga imenuje — sokolski škof. Morda bo koga sanjalo tudi to, da je v Sloveniji nekaj župnij, ki imajo več duš kot cela kotorska škofija, ki šteje 17 tisoč vernikov.

profita, ne glede na to, ali se za splošne koristi in za velika skupna vprašanja vse Slovenije in vsega slovenskega naroda kaj zmenijo ali ne. Da so le »priborili« domačemu gasilskemu društvu par stotakov podpore, pa so sijajni poslanci. Ali pa dobimo kdaj tako potrebno železniško zvezo z morjem, zaradi česar trpi vsa Slovenija, za to ne tira nihče poslanca na odgovor, čeprav bi bila dolžnost prav tako prekmurskega in gornjegrajskega poslanca, skrbeti za to, kakor je dolžnost belokranjskega. Zakaj je danes pri nas vse na tleh? Ker se skušajo poslanci prikupiti svojim volivcem s tem, da lovijo, kolikor se jim to sploh ljubi in so za to sposobni, le krajevne muhe, vsenarodnih »slonov« pa ne vidijo, oziroma se zanje ne brigajo.

Poslanec ni le stvar dotičnega okraja, ampak hudo, hudo važna zadeva vsega naroda, zato mora vršiti ves narod nadzorstvo nad vsem delom vseh svojih poslancev. Pot, na katero smo zašli po vojni zlasti pod pogubnim vplivom

pucljevske politične korupcije, je nesreča za ves narod, kajti po njej pride res da kak posameznik do vreče koruze ali cementsa, ki ga pa mora plačati ves narod zelo, zelo drago. Vsak poslanec mora biti v polni meri soodgovoren za vsa velika občeslovenska vprašanja: prekmurski poslanec za belokranjsko železnico, konjiški za slovenske šolske knjige kakor logaški, brežiški za ljubljansko bolnišnico prav tako kakor dravograjski, kranjski za likvidnost slovenskih združenj prav tako kot kočevski, ptujski za mizerijo slovenske univerze prav tako kakor litijski itd. Šele tedaj, kadar bo ljudstvo prisililo vse slovenske poslance, da store svojo dolžnost napram vsem življenjskim vprašanjem Slovenije, šele tedaj bo mo v Belgradu dobili kar nam po vsej pravici gre, kajti — kakor smo že dejali — ministri morajo odgovarjati le za splošne amerince državne politike in za delo svojega lastnega delokroga, ne pa za delokrog drugih ministrov.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisana Marija Kodrič, posestnica na Dobah š. 18., župnija Kostanjevica ob Krki, hvaležno potrjujem prejem zneska 1000 Din, poslanega dne 2. junija letos kot požarno podporo ter se upravi »Domoljuba« zahvaljujem za tako hitro pomoč.

Dobe pri Kostanjevici, 2. jun. 1937

Marija Kodrič l. r.

DOMAČE NOVICE

d Za novega rektorja ljubljanskega vseučilišča so izvolili prof. dr. Radoslava Kušerja.

d 25 let še služi v tovarni »Pekoc« v Trzinu uradnica Ivanka Valjavoc. Delu časti

d Spominsko plošče A. M. Slomšku so odkrili s primerno slovesnostjo ono nedeljo v Rogški Slatini. Na plošči iz belega marmorja je v zlatih črkah vklesan napis: »V tej hiši je prebival kot gost Anton Martin Slomšek, knezoškof lavantinski, umrl 1862.«

d Občni zbor »Gorenjskih mlekarških združenj« v Naklem je bil v nedeljo 23. maja. Zboru je prisostvoval tudi ban dr. Natlačen, ki je imel sledeči nagovor: Vesel sem tolikšne udeležbe na občnem zboru in to je znak vaše združne zavesti. Prav je tako; saj to vas drži pokonci, Res je, da so cene kmetiskim pridelkom in izdelkom daleč prenizke z ozirom na potrebne predmete, ki si jih mora kmet nabavljati, bodisi obleko, železo itd. Toda pomnite: zadruga je vaša, je tisto, na kar ste lahko ponosni. Tudi če trgovec-prekupčevalec slučajno primakne nekaj par — vedite, da je to naredil namenoma odbiti vas od zadruga. A kasneje si bo že sam znal poliskati tiste pare nazaj in to — na kmetov račun. In tako bo trpela celota — morda le zaradi par nezavednežev. Z vašimi dobrimi izdelki bo sedaj možna trgovina z Italijo; Trst ni daleč. In dalje, ali ni škoda ogromnih milijonov, ki jih damo za uvoženo blago, kot ementalški sir, ko imamo doma prav tako dobrega. Končno je g. ban poudaril, da mora ta skupnost trajati še v naprej, ker je za družništvo najboljši način za gospodarsko vredenje. In ker ste na taki poti, vam je z naše strani pomoč zagotovljena!

d Terjatve pri dunajski poštni hranilnici. Poštna hranilnica kraljevine Jugoslavije razglašala, da je rok za sprejemanje prijav vlagateljev bivše Poštne hranilnice na Dunaju podaljšan do preklica. Vsi vlagatelji na hranilne knjižice in lastniki čekovnih računov, se pozivajo, da pošljejo Poštni hranilnici v Beogradu naslednje podatke: 1. sedanjí naslov, 2. številko potrdila, ki so ga svojčas dobili pri izročitvi prijave in knjižice, 3. številko hranilne knjižice ali čekovnega računa in 4. za primer dedščine potrdilo pristojne oblasti o njihovi dedni pravici. Vsa morebitna potrebna pojasnila dobe prizadeti pri Poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani.

d Ostal je brez zaklada in brez hiše. Primer skoro neverjetnega praznoverja so doživeli prebivalci vasice Radovišče v Južni Srbiji. H kmetu Kostadinu Jovanoviču je prišla ciganka in mu prerokovala. Nazadnje je povedala, da se pod njegovo hišo nahaja bajen zaklad, star že tisočletja. Kmet je nekaj dni samo tuhtal in mislil, kako bi prišel do tega zaklada. Še bolj pa je bila lahkoverna njegova žena, ki je vanj kar silila, naj vendar izkopije zaklad. Kako so bili vaščani presenečeni, ko so sredi dneva zagledali Kostadina in njegovo ženo, kako podirata svojo hišo. Kmet je razrušil vse, kopal v globino, toda zaklada ni bilo. Ostal pa je sedaj brez zaklada, pa tudi brez hiše.

d Pritisk Zagreba na Trboveljsko premogokopno družbo. 50 milijonov din posojila bo najela zagrebška občina. Od teh bo 20 milijonov porabila za povračilo svojega dolga, ki ga ima pri zvezi denarnih zavodov, ostalo pa bo za izvršitev raznih javnih del. Zanimiv pa je tudi drugi sklep občinskega sveta, Zagreb daje Trboveljski premogokopni družbi rok 6 mesecev, da uredi ob svojih premogokopih posebne čistilne naprave, da ne bodo v Savo več prihajali razni odpadki in umazanost. Sava je namreč prepogostokrat taka, da se v njej niti pri Zagrebu ne da brez škode kopati. Če bi Trboveljska družba v določenem času ne zgradila čistilnih naprav, bo zagrebška občina nehala pri njej kupovati premog.

d Kača je skupno z dečkom srkala mleko. V neki vasi v okolici dalmatinskega Du-

Dve ženi - dva svetova

Tota, debela kot kurja jajca, je padala nedavno v mestu Baltimoro v Ameriki in seveda naredila silno škodo

brovniku se je pripetil tako zanimiv dogodek: Kmetica Simana Kosčič je imela v notranjščini hiše opravka, pa je zato triletnega otroka posadila pred hišo, predenj pa škodelico mleka, v katero je nadrobila koruznega kruha. Kmalu pa se je izza zida pokazala glava debele kače, ki je zavohala mleko. Prilezla je do dečka in z njim vred srkala mleko. Dečku nov gost ni bil simpatičen in ga je preganjal s tem, da je kačo tolkel po glavi. Toda kača je mirno srkala mleko dalje. Ko je mati pogledala skozi okno, je zavpila na pomoč, toda tudi njenega glasu se kača ni

Peter Žioković je obiskal Ljubljano

V soboto, dne 5. junija 1937, se je ob 20 in 24 minut z brzoletnikom iz Beograda pripeljal v Ljubljano predsednik stranke JNS Peter Žioković s spremljevalci senatorji dr. Jovan Kusmanica, Pera Tona, Đakko Popovića, dr. Grgo Anđelićevića, Vase Olušca in Milana Dragovića ter narodnih poslancev Dušana Marka in Orestida Josipa. Na petem jih je sprejel predsednik banovinske organizacije JNS s senatorjem Kramerjem na čelu. Pred kolodvorom se je bila med temi zbrala množica okrog 3000 ljudi, ki je med živahnim medsebojnim prerekanjem dolge poteze pozdravila in proti slijm demonstrirala. Policijska straža je nasprotujoči si skupini držala narazen in je tako preprečila, da ni še na samem kolodvoru prišlo do spopada med obojema skupinama, oziroma do dejanskega napada demonstrantov na prispele goste. Na Kongresnem trgu pred judopjem Kazine,

kjer se je takoj po prihodu gostov začel prijedenski demonstrativni obisk, je policijska straža morala biti pomnožena s kraguljnim oddelkom polubijske stranke iz Maribora, da ji je uspelo obvladati množico, ki je burno manifestirala svoje nezadovoljnost. Demonstranti so kričali, hvitkali, poskali na policajne, metali jajca in kove lena. Prišli sta Petra Žiokovića so policijski oddelki strajali nastop množice z vzklikanjem Petra Žiokovića. Orodje ni bilo razbijeno od nobene strani. Materijalne škode ni, razen da je nekaj šip na postopju Kazine razbitih. Zaradi nerednega poveljevanja se ni prijavil nihče. Arestiranih je 5 oseb. Noč od 5. na 6. t. m. je potekla v miru in redu.

VINA Za točno dele je močan vinof
Dobite ga vsaj eno
CENTRALNE VINAARNE v Ljubljani

ustrahila, čede sonodje so odstranili nevarnost s tem, da so kave ubili.

Š 1937. letnih kajitane je v srbski banovini. Letno tri milijone kajitane pa je državnih in skor 1000.

d Vinolika, ki se bo vsem všeč. V kmetijskem ministertvu so izdelali razpisno o uvrstitvi vinogradništva. Glavna točka nove uredbe je visoko obdruženje vinogradov, ki leže v predelih, ki so neprikladni za gojitev trte. Za s 1. februarjem prihodnjega leta bodo taki vinogradi obdružen s dvojnimi davki. V nadaljnjih petih letih pa šestkratno. Računajo, da je takih vinogradov v državi okrog 40000 hektarjev, ki jih bodo stisnili na te način polovoma uničiti. Odbori za nadzorstvo atas na vinarskih postajah bodo po novi uredbi le posvetovalni organi, ker bodo vino preiskovali s kemičnim pregledom in tako z veliko večjo gotovostjo kozovali pravo vrednost vina.

d Redna skupščina Sadjarškega društva za Slovenijo je bila te dni v Mariboru. Društvo šteje 250 podružnic. Zborovanju je predsedoval višji sadjarski nadzornik v p. M. Humek. Obravnavali so razne, za napredek sadjarstva koristne zadeve. Občni zbor se je precej zavlekel, ker so odposlanci nekaterih podružnic iz ljubljanske okolice izražali malenkostne stvari, ki bi jih bilo lahko med seboj uredili doma.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato kilo in stokom jeter, je pravi blagoslov naravnih »Franz-Jeselovec grenka voda, če jo uživamo tudi v malih množinah. »Franz-Jeselovec voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže ne- učinkovit.

Org. reg. 8. br. 267428.

d Razpala se je navada, da podjetniki tupatam zdajajo tudi ob nedeljah in praznikih in to v času, ko imamo še vedno dovolj brezposelnosti. Ali bi ne mogla županstva zadevo urediti tako, da bi bil pogoj za stavbeno dovoljenje pismena izjava podjetnika, da bo ob praznikih in nedeljah delo počivalo?

d 18.000 mladih junie kupi italijansko odposlanstvo, ki ga je vodil italijanski kmetijski minister di Crollalanza in ki se je čez nekaj časa mudila v Jugoslaviji. Italija potrebuje za svoja nova mesta, ki so nastala na

izvlečenih močvirjih, posebne vrste krav, ki so obtemnem mlakarice, z lastno službo tudi kot vpešna živina. Takšne krave je našla komisija v Podravini. Za jeseni jih bo odpeljala Italija 9000. Ostale pridejo na vrsto prihodnje leto. Italija plačuje junice po 10 do 12 Din Nive tele.

d Srabla po starzem slovenskem običaju je bila te dni v Boski, kjer očitno ni take krave kot v Sloveniji. Ko se je poročil v Sumboru sin bogatega kovaarja, je prišlo na gostinjo kar 400 svato. V 3 dneh so svatje pojedli tri krave, tri teleta, pol svinj, štiri-

deset kokoši, 100 gosi, 60 puranov, 120 goslarov in 80 par. Parabili so tudi 400kg mesa, popili pa 1800 litrov vina, 1800 steklene stekle vode, 2000 steklenic piva in še nekaj drugih pijač.

d Štiri žive kragulje je ujel Gospodinj bešo tolijo, da jim kragulji agrabajo piščanca in ga odnesejo na varno mesto za hrano svojim mladim. Takih skrivalk ima jo kragulji na Slivnici več ko deset. Pred par dnevi se je mudil v gozdu pomenikove sive Lovka Tone iz Beozij pri Cerinici. Mali par str, ki ga je spremljal, je zapadel kraguljevo gnebo. Hitro spleza na drevo in zapel dva mladiča v gnezda. Rad bi ujel tudi stara dva. Šklop je bil takoj storjen. Ko sta bila drugič v gozd, je vzel Tone s seboj past, ki jo je nastavil na drevo. Ki baje izšla dolgo čakati in kuzeta sta se vjeki zamet in samica, ki sta s perutičkami merila nad 1 m.

d I. Perdan naslednji, Ljubljana, Krotov trg 11, stara trgovina špecerije, znači sveče blago po najnižjih dnevni cenzah. Potreba točne in solidne. Priporoča se Marija Zgonc, lastnica.

d Senola pri prevozu mrliča. Na drugem mestu poročamo o žalostni smrti tovarniškega nastavljenca Ivana Cesara v Osijeju. Utolil je v močvirju, ko je nabiral cvetje. Cesarovo truplo so domači dali prepeljati v njegov rojstni kraj Kamnik. Te dni ga je peljal avto ojskekega pogrebnege društva. Na cesti med Slovensko Bistrico in Konjicami pa je mrtvaški voz zadela nesreča. Na hodem klanca je nenkrat odnehala zavora. In avto je zabel drčati narzdel. Šofer je avto obrnil tako, da je zdrknul s ceste, pri tem pa udaril ob telefonski drog in ga podri, avto pa je zavozil na

V župnišču se je ustrelil

Na dan sv. Bežojega Telesa okrog 11 zvečer se je v suborskem župnišču ustrelil bivši občinski tajnik občine Metlika in organizator JNS, 42 let stari Anton Lušički. Samomor je napravil v navzočnosti g. župnika Rastresena in še nekoga domačina, ki se je takrat mudil v župniškovi sobi. Razmisle se, da je to stranso dejanje silno razburilo domače, zlasti pa g. župnika, kateri je takoj pohitel in še živemu samomorilcu podelil sveto odvzelo in sveto poslednje olje.

Ne bomo se spuščali v razglabljanja, zakaj je prišel nesrečni pokojnik izvrševati samomor iz Metlike v suborsko župnišče, ugotoviti hočemo le ruha dejstva, zlasti zaradi tega, ker je nekdo poskrbel, da se je po deželi začela razširjati novica, češ da je suborski župnik Rastresen ustrelil v svojem župnišču tajnika JNS Antona Lušičkega ter nato še samega sebe obstrčil. Ta novica je znašla celo še v nekaterih govornike kraje. O njej so govorili tudi še v bližnjih hrvaških vaseh, zato naj priobčimo uradno pojasnilo banke uprave, ki ima sledečo vsebino:

Lušičky Anton, rojen dne 9. aprila 1895 v Borovnici, je bil sprejet leta 1930 v tajniško službo občine Suhor. Ko je bila ta občina jeseni 1933 združena s drugimi v novo občino Metliko okolico, ga je ta občina prevzela v svojo službo. Z uredbo o občinskih uslužbenecih z dne 12. marca 1934 so bili vsi občinski tajniki postavljeni na razpoložanje. Uslužbenec, ki so želeli nadaljnjo zaposlitve, so morali vložiti prošnjo za prevedbo. Prošnjo Lušičkega je dne 26. julija 1935 odklonil tednji ban,

ker Lušičky ni imel predpisane šolske izobrazbe. Naknadni prošnji občine Metlika okolica, da bi ga smela zadržati še dalje v službi, je banka uprava maja meseca 1936 ugodila ter dovolila da sme ostati Lušičky v službi do redne zasedbe tajniškega mesta, katero je morala občina hkrati razpisati. Za razpisano mesto je prošil med drugim tudi sam Lušičky, njegovi postavitvi pa kralj. banka uprava ni mogla potrditi, ker ni imel predpisane šolske izobrazbe. Imenovani je dalje opravljal tajniške posle, dokler ga ni občina Metlika okolica na poziv banke uprave dne 17. aprila 1937 odlozila. Banska uprava je imenovanega trpeila na tajniškem mestu do navedenega dne, dani je bila njegova prevedba odklonjena še dne 26. julija 1935.

Banska uprava svoječasnji prošnji Lušičkega za spregled kvalifikacije ni mogla ugoditi, ker ni imel tistih osebnih lastnosti, ki se za tek spregled zahtevajo. Imenovani je namreč dne 30. avgusta 1934 kot najemnik neke gostilne v Avčah na Gorickem v prepripi glede najemnine za to gostilno ustrelil Gabrijele Gorjupovo roj. Gabrijele; njeni materi Gabrijele je prestrelil lice, razil svojo ženo ter naposed rasil tudi samega sebe. Pred poroto v Gorici je bil oboje zaradi nedovoljene nožnje orožja na globo, ne pa tudi zaradi uboja in telesne poškodbe; opravičitev se je utemeljila s tem, da je Lušičky svoje dejanje izvršil v doživni nezadostnosti. Po uradnih poročilih je bil Lušičky za časa svojega bivanja v Italiji velik prijatelj fašistov.

VIM čisti vse

Od najnavadnejšega do najboljšega

Ker koli treba očistiti — Vim čisti vses boljše in navadnejše Vim vsebuje drobno zmlote substance, ki posebno delujejo in raskrajajo. Te omehčajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

travnik, kjer se je prevrnil in poškodoval. Soferju in spremljevalcu se ni nič zgodilo. Ustavila sta mimovozeči avto, naložila nanj krsto s truplom Cesua, se pogodila s soferjem tovornega avta, da je truplo takoj odpeljal v Kamnik.

d 2000 naših delavcev pejde na poljsko dele v Nemtje. Zasluzek je za naše razmere še dober: stanovanje in hrana ter 30—40 mark na mesec.

d Od 9. junija do 4. avgusta bo hrvaško romanje v Palestino pod vodstvom zagrebškega nadškofa pomočnika dr. Alojzija Stepinca. Romanje stane 6900 din.

d Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnih Franz-Josef grenčic.

d V zvezi z zadnjimi dogodki, ko je v mariberski porodnišnici umrlo ... je banska uprava primarija dr. Josipa Benčana odstavila in uvedla preiskavo. Za vršilca dolžnosti vodje porodnišnice je imenovan dr. Skalicky.

d Nenavadna smola kurjega uzmočiva. V okolici Jarenine so se od februarja dalje kar vrstile tatvine kokoši. Orožnikom se vkljub vestnemu poizvedovanju in preiskavanju dolgo ni posrečilo odkriti kurjih tatov. Šele pred dnevi se jim je posrečilo ugotoviti, da sta tatvine izvršila brata Jožef in Tomaž Zemljčič iz Jarenine. Orožniki so na Zemljčičevem domu izvršili preiskavo ravno v času, ko je Tomaž s svojo nevesto stal pred oltarjem. Pri zaslišanju je Jožef Zemljčič priznal tatvine in se zagovarjal, da sta kradla kokoši radi revščine, da sta mogla pripraviti za svate pojedino. Da ne bi vplivala na izpovedi prič, so orožniki oba aretirali in tako se je ženin kar naenkrat znašel v zaporu, namesto da bi se veselil na ženitovanjski pojedini.

d Ljubljanski trgovalci s kurivom so poročili s 7. junijem ceno premogu za 5 din pri 1000 kg.

d Mladenički regruti Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in urodite svoje zadeve pravočasno! Ako se rok zamujeta, se ne da več pomagati. Pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionarna pisarna Per Franc, kapetan v p.

Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

d Osumljen umora farovške kuharice. Ljubljanska policija je zaključila preiskavo proti Matku Razbergerju, ki je bil aretiran, ker je bil osumljen, da je dne 11. aprila umoril v roparskem namenu Jožefo Martinčičevo, kuharico v župnišču na Javoru. Preiskavo je vodil načelnik kriminalnega urada Franc Zajc. V preiskavi je bilo zaslišanih vse polno prič ter je bil Razberger mnogokrat konfrontiran tako na Javoru, kakor tudi v Ljubljani. Mnoge priče so spoznale in potrdile, da je bil prav Matko Razberger tisti neznanec v pumparicah, ki se je usodnega dneva kletil po Javoru in spraševal za razmere v javorskem župnišču. Matko Razberger se je rodil leta 1905. v Ljubljani, pristojen pa je v škocijan v krškem okraju. Kljub temu, da je sedaj star komaj 32 let, je že predsedal okoli 9 let ječe.

d Da bi le res bilo. Casopis »Jugoslovenski Kurir« poroča, da se bo še letos začela graditi proga Črnomelj-Vrbovsko. Merjenje proge bo že v kratkem končano. Proga se bo začela graditi, ker je prejela vlada več ponudb tujih podjetij in finančnih skupin, ki so pripravljene prevzeti financiranje gradbenih del za to progo. O teh ponudbah pa vlada še ni razpravljala. Upamo, da izvira vest »Jugoslovenskega Kurirja« iz dobrega vira in da smemo upati, da se bo gradnja te nujno potrebne proge vendar pričela.

d Kako bo s letošnjo sadno letino. Casopisje poroča, da sadje letos najbrže ne pojde tako lepo v denar, kakor je šlo lansko leto. Letos je bila dolgotrajna deževna doba in druge vremenske neprijetnosti, pa je sadje izzorilo tudi za dva tedna kasneje. Šele sedaj so v vzhodnih delih naše države prišle na trg večje množine jagod in češenj, izvoza iz države pa še ni. Pač pa bo imela prav dobro sadno letino dunavska banovina, kjer se v zadnjih letih posveča sadjarstvu mnogo več pozornosti kakor pa prej.

d Naučite se najprej slovenščine, potem pa prodajajte Slovence. V Sloveniji je precejšnje število tujih krošnjarjev. Vedo pač vsi, da se med slovenskimi ljudmi čisto lepo živi. Ljudje namreč krošnjarjev popolnoma nič ne ovirajo pri njihovi kupelji, čeprav ti

včasih radi kar podvojijo resnično vrednost blaga. Takšni in slični maneverčki so krošnjarjem pol kupčije, ker krošnjarjem daje v številu primerov njihova kupčija lep zaslužek. Naj bo tako ali tako — krošnjar je krošnjar —, nekaj pa bi tem ljudem svetovali in obenem od njih zahtevali: s slovenskimi ljudmi, ki jih vzdržujejo, naj govore slovenski! To je najmanj, kar od njih zahtevamo. Povsod se od nas zahteva — čeprav smo gostje — znanje jezika dotičnega varoda, čeprav mogoče neupravičeno. Čemu nastopajo krošnjarji, bodisi bosanski bodisi dalmatinski, z neko mešanico slovenskih in srbohrvatskih fraz? To delajo vsi brez izjeme. Nekateri so deležni naše vljudnosti in vzdrževanja že leta in leta, pa še ne znajo slovenskega jezika niti malo.

d Peč za sežiganje mrličev bodo menda postavili v Zagrebu, vendar pa še ne jutri, temveč čez štiri leta. Tako so sklenili člani društva »Plamen«, ki si z ničemer važnejšim ne znajo beliti glav, kakor s skrbjo za posmrtni podzemeljski blagor svojih članov, ki bodo podlegli naravnemu zakonu in zapustili površino zemeljske slorje. — Razumljivo, saj ga ni med njimi člana, ki ne bi imel kaj več pod palcem. Naklonjeno pa se je pokazala tudi zagrebška občina, ker je društvu podarila brezplačno zemljišče za postavitev krematorija.

d 4.058.546 din znaša proračun ljubljanskega okoliškega cestnega odbora. Od tega zneska bo banovina prispevala 1.536.720 din, ostali znesek pa bodo prinesle 10% doličeno na neposredno davke. Letos bočeje dovršili: železobetonski most čez Bistrico Boričevem, železobetonski most v Podpeči, prestavo banovinske ceste v Malih Lipljenih pri Turjaku, prestavo nerodnega klanca pod Polhovim gradcem, preložitve klanca »Ježec« pred vasjo Horjul, več javnih del na Vrhniki, uravnava hujših klanec in ovinkov od savskega mostu pri Črnučah v Gameljne in dalje na Vodice, prestavo ceste na Jezeru pri Podpeči itd. Nujno potrebni založki most čez Ljubljanico za enkrat menda ne pride za vrsto.

d Kradeže vseprek. Ono sredo ponoči so posestniku Grešaku v Svinem pri Trbovljah ukradli 70 kg masti, eno vrečo moke iz 36

Živinorejci!

Z uporabo modernih dodatkov živinski krmi: **D-vitaminskega preparata „PEKK“** in **apnenega preparata „OSAN“** **povišali boste z malim stroškom svoje dohodke.** — Z malo denarja velik dobiček!
Ne zamudite prilike in zahtevajte takoj brezplačno obširno knjižico od

„KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštini predal 50

dve steklenici žganja. Podobne tatvine se dogajajo v zadnjem času tudi drugod, kjer vse pokradejo, kar jim pride pod roke. Ponekod perilo, pri rudarjih krađejo iz barak premog in drva, iz Kraljeve kapele so ukradli celo svečnike in vaze. Skoro ne mine dan, da bi kje kaj ne izginilo.

d **Tihotapsko zlo.** Kar 43.000 tihotapcev je menda v savski banovini. Proti njim pa se bori le 662 finančnih stražnikov. Zadnja leta se je tihotapstvo sploh hudo razpaslo, največ pa s tobakom, vžigalniki, vžigalnimi kamenčki ter saharinom. Sadilci tobaka so se pa navadili, da posade mnogo več stebelc, kakor pa jim jih uprava monopolov dovoljuje. Dve tretjini takih sadilcev je v savski banovini. Samo lani so nadzorstveni organi uničili preko štiri milijone takih stebelc.

d **Taka je prava procesija.** O procesijah običajno ne poročamo o no presv. Rešnjega Telesa pri Sveti družini v Mostah, naj pa vendar bežno omenimo. Procesija je bila lepo organizirana. Zlasti je bilo mnogo moških pri procesiji, ki so vsi na glas molili. Tudi drugi oddelki procesije so z mnogoštevilnimi narodnimi nošami vred vsi na glas molili. Tudi šolska mladina je na glas molila. Za lepo petje pri procesiji so skrbeli pevci združenih meščanskih pevskih zborov. Lepo in okusno so bile okrašene hiše po vseh ulicah, koder je šla procesija, kakor tudi oltarji, kjer je bil blagoslov. To vse so verniki sami uredili. Najsvetejše je nosil g. Miha Jenko ob spremstvu 12 gospodov.

d **Peronospora zopet straši.** Predlanski je prvomajska slana naredila po naših vinogradih ogromno škodo. Lansko leto pa je trto

uničila peronospora. Lani je razsajala z vso silo. Pridelek so odnesli le tisti vinogradniki, ki so za vsakim dežjem neprenehoma škropili, kar jih je seveda tudi ogromno stalo. Večina pa je pravi čas zamudila, posebno še, ker na peronosporo samo niso polagali dosti važnosti. Kmalu so vinogradi pokazali rjavo barvo. Komaj se je sedaj vinska trta razvila, že se kaže na mladikah lanski uničevalec peronospora, ki grozi tudi letos, da uniči ali vsaj omeji pridelek zlate kapljice. Po dolgi deževni dobi so napočili vroči dnevi z majhnim pršenjem pred nekaj dnevi in že je bolezan na trti tu. Vinogradniki so pričeli naglo s škropljenjem, da jo prebite. Letos bodo namreč morali po ianski izkušnji zelo paziti, da ne bodo trpeli spet tolikšne škode. Hudo je vinogradnike zadela tudi podražitev galice, okroglo 2.50 din pri kilogramu.

d **Stamenkovič je priznal, da je Šinkovca ubil.** V Zagrebu so te dni zaprli odpuščenega graničarja Jovana Stamenkoviča in v njem odirili morilca posestnika, trgovca in mlinarja Janeza Šinkovca iz Cebraš pri Skofji Loki. Šinkovca so namreč našli oni četrtak pobitega v njegovem lastnem mlinu. Truplo je bilo neusmiljeno zmrevarjeno, poznali so se sledovi, da je zločinec svojo žrtev pobil z navadno težko lopato potem, ko se je bil od zadaj izza hrbta pritihtopal za Šinkovca. Preiskava, ki so jo uvedli domači orožniki, je našla pravo sled za morilecem. Znano je bilo namreč v domačem kraju, da se pokojni Šinkovec ni nič kaj razumel s svojo ženo, ki se je kaj rada ogledovala po drugih. Zadnja leta pa so jo videli mnogokrat skupaj z graničarjem Jovanom Stamenkovičem. Orožniki so poizvedovali za njim in nazadnje ugotovili vse, kar je obtoževalo Stamenkoviča kot pravega morilca. Javili so v Zagreb, kjer je policija vdrila v Stamenkovičovo stanovanje. Stamenkovič je po kratkem zaslišanju priznal, da je Šinkovca ubil. Morilca bodo prepeljali v Skofjo Loko, da ga bodo sočtili s Katarino Šinkovčev. Potem bo preiskava tudi ugotovila, če je bila Šinkovčeva žena v posredni ali neposredni zvezi z morilecem.

IZ DOMAČE POLITIKE

d V 17. občinah dravske banovine so bile volitve v nedeljo 6. junija. V vseh je zmagala naša Jug. rad. zajednica. Naj jih navedemo po imenu: Begunje, št. Vid nad Cerknico, Ribno, Javorje, Poljane, Trata, Hoče, Cezanjevi, Mislinje, Beltinci, Bogojina, Dobrovnik, Gaberje, Genterovci, Lendava, Polana in Orešje. Zadnjih osem občin je v Slovenski krajini.

d **Prazni upi.** Na praznik sv. Rešnjega Telesa je obiskal senator g. dr. Albert Kramer svoje somišljenike v Sodražici. Govoril jim je sledeče misli: Mi sedaj streljamo z najjačimi kanoni na sedanjo vladu. Bodite potolaženi in mirni! V kratkem pridemo tudi mi na krmilo s predsednikom generalom Živkovičem.

d **Minister dr. Spaho uživa zaupanje naroda.** Zadnjega maja bi morale biti volitve v upravo muslimanske verske zajednice. Toda v vseh okrožjih je bila postavljena le ena lista, katere nosilec je bil dosedanji prometni minister dr. Spaho. Brez volitev je bila tako izvoljena njegova lista.

d **Davidovičevi demokratje jemljejo slovo?** Vilderjeva »Nova riječ« se v zadnjem članku bavi z znanim ustavnim načrtom zagrebških in belgrajških šolancev ter z bli-

Mali kitajček s velikanskim slamnikom, ki spada h kitajski narodni noši, »zobljec rik, kitajsko narodno jed. Mesto ilie rabijo Kitajci pri jedi dve paličici

žajočim se sestankom bivšega glavnega odbora bivše demokratske stranke, ki bo v Belgradu v nedeljo, 13. junija. V svojem članku piše Vilder o časopisnih vesteh, ki na dolgo in široko poročajo o gibanju opozicije. Vilder pravi, da se po teh vesteh zdi, kakor da politično življenje vre. Toda v resnici ni tako, pravi Vilder, ker se naše domače razmere zelo počasi razvijajo in je vse šele na površju. Končno Vilder napoveduje, da je verjetno, da se bodo bivši demokrati na bližajočem se sestanku svojega glavnega odbora programatično izločili iz take imenovane združene opozicije.

d **Preveč jim prizanašajo.** Naši liberalci so zelo občutljivi ljudje. Niti ne misliš, da bi mu kaj napravil, pa se že emeri, da se mu krivica godi. Kakšne krivice pa nam je delala Jug. nac. stranka žalostnega spomina. Pa smo že menda vsi pozabili. Čemu prizanašanje? Mislite, da bodo ti Herodeži kdaj postali boljši? Nikdar ne! Oni žive le od slovenščarstva.

d **O majski deklaraciji** je dr. Kukovec, kakor čitamo v mariborski »Neodvisnosti«, povedal te dni: »Posebno je treba poudariti, da je majska deklaracija ustvarila emocijsko slovenskega naroda, da je zbrala okoli sebe vse narodne sile, jih za svoj program združila, razgibala in drgnila politično samozavest širokih ljudskih množic in željo po svobodi in samostojnem življenju.« Ljudje, ki so se tedaj izrekli za deklaracijo, so globoko občutili vse njene zahteve, tako tudi za zahtevo po demokraciji, ki so jo tu v novi državni tvorbi zajamčeno hoteli imeti.

d **Na naslov naših, za svobodo tiska se borečih socialistov.** Predlog za nov tiskovni zakon obravnava francoska poslanska zbornica. Novi tiskovni zakon bo kljub slavošpevom, ki jih demokraciji, svobodi in drugim koristnim rečem pojejo trobentači Ljudske fronte v Franciji in drugod, sestavljen čisto po vzoru reakcionarnih tiskovnih zakonov v diktatorskih državah in bo časopisju prepovedal sleherno možnost za politično kritiko.

V Londonu je konec štrajka avtobusnih šoferjev, ki vsak dan prevozijo stotisoče potnikov. Ko so avtobusni vozniki začeli voziti, so ljudje v velikem veselju kar navallili nanje

NESREČE

d Hiša s hlevom je pogorela Rožmanu Leopoldu pd. Hribarju v Nadgorici pri Ječeli. d V Voženiku pri Slov. gorah je uničil požar viničarijo Antona Finka. Tam stanujočemu delavcu Petriinu je zgorelo vse imetje.

d Sebe je zažgala namesto drv 5letna Flis Marija v Trbovljah, ki si je hotela zakuriti. Tleča vžigalica ji je padla na obleko, ne da bi mala to opazila in predno se ji mogli drugi priti na pomoč, je bila vsa obleta na njej v plamenu, da je vsa opečena drugi dan umrla. Pri Flisovih imajo sicer veliko otrok, vendar je bilo vsem žal za malo ubogo Marijo.

d Zrtve motorja je postal šestletni Rudi Samec v Rajhenburgu. Nesrečni fantek je v bližini gostilne Pleterski prekorajčil cesto v trenutku, ko je privezal motor. Motor ga je podrl in nesrečni fantek je kljub hitri zdravniški pomoči umrl v krški bolnišnici.

d Umrla vsled kačjega pika. V Pobrjdanih pri Bosanskem Novem sta umrla dva dečka, ki ju je pihala kača. Mirko in Rade sta gnala svoje ovce na pašo. Ko se je živina pasla, sta pa ovsdva nabirala jagode. Nenadno sta skero istočasno oba začela klicati na pomoč. Naletela sta na veliki kači, ki sta vsaka enega ugriznila. Pika pa je bil tako hud, da sta dečka še isti večer v groznih mukah umrla, še prej, preden je prišel zdravnik.

d Med jermenje je prišel. Predilniški mojster v Hutterjevi tekstilni tovarni v Mariboru je prišel te dni med jermenje, kjer je dobil take poškodbe, da je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Levo roko mu je sploh odtrgalo od telesa, obe nogi mu je zdrobilo, nadobil pa je še poškodbe na glavi, na prsni in sploh po celotnem telesu.

d Huda železniška nesreča. Dne 3. junija zjutraj se je ob rani uri dogodila v neposredni bližini postajališča v Notranjih Gorah težka železniška nesreča. Brzi vlak, ki prihaja v Ljubljano z Bakača ob 4.17 ter mu skozni omenjeno postajališče ob 4, je zadel ob voz, na katerem je sedel hlapec trgovca Josipa Grebenca v Podpeči. Vlak je raztrgal oba konja, potegnil nekaj deset metrov za seboj tudi voz, da je pri tem našel smrt tudi voznik. Voznik je ležal v razbito glavo tik ob progi, a v roki je še držal velik kos kruha. Prav ta najdba dokazuje, da se voznik ni nadejal vlaka in je mirno pripravil svoj zajtrk. Nekoliko vstran sta ležala razmesarjena konja. Brzi vlak je nato v dvanaestminutno zamudo odpeljal v Ljubljano, kjer je vlakospremno osebje takoj obvestilo slubujočega uradnika na postaji o nesreči. Takoj zjutraj pa je odšla železniška komisija na kraj nesreče, da ugotovi, kdo je prav za prav zakrivil nesrečo.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno začetju, z uporabo naravnega »Franz-Josefovec« grelne vode. »Franz-Josefovec« voda se lahko zauživa in učinkuje že po kratkem času brez naprijetnih pojavov.

d Dotaknil se je električna žica visoke napetosti. Dne 5. junija je v Zapužah, že na vsemaljn ljubljanske policije, 6letni delavec sinček Pavle Stafič iz Zapuž nesel s svojim bratom mleko po cesti. Ob cesti pa je zapel na travniku lepo cvetlico, ki jo je hotel

Kaj bomo delali

Poljedelstvo: Krompir in peso smo večinoma že prvič okopali. Nadaljevati moramo z okopavanjem krompirja, prav tako pa začeti z okopavanjem kornze in fižola. Z osipavanjem krompirja pa začnemo, ko so bilke visoke približno 15 cm. Stalno moramo opazovati krompirjeve njive, če bi jih napadla krompirjeva plesen. Tozadevna pozornila glede sredstev, s katerimi zatiramo to nevarno bolezen, so bila že podana. Prav tako tudi, kako bolezen samo spoznamo. Vedeti pa moramo tudi točno, kako je treba ta sredstva uporabljati in v kakšnem času. Skropljenje mora biti pravilno in pravočasno; začeti moramo takoj, ko smo opazili prve sledove plesni. Ako bakrenoapnena brozga dalj časa stoji, izgubi svoje sprejemnost; zato jo pripravimo vedno samo toliko, kolikor jo takoj porabimo. Skropiti moramo vedno le ob suhem vremenu; paziti moramo, da naškropimo vse listje, zlasti temeljito pa spodnji del listov. V primeru, da bi nastopilo takoj za škropitjem deževno vreme in bi spral dež raztopino z listov, moramo takoj nato ponovno škropiti. Prvič škropimo meseca junija po osipanju krompirja; drugo škropljenje sledi tri do štiri tedne pozneje, včasih pa tudi še tretje škropljenje. Če pravočasno škropimo, bo bakrenoapnena brozga gotovo dobro učinkovala. Škoda, ki jo povzroča krompirjeva plesen, je vedno znatno

večja kot pa majhen izdatek za modro galico. — Važno je tudi to, da so nekatere vrste krompirja za plesen veliko bolj občutljive kot pa druge. Na zgodnjih vrstah povzroči krompirjeva plesen večjo škodo kot pa na poznih. Vrste s tanko, belo kožo gomoljev in manjšo vsebino škroba so bolj občutljive, kakor pa one z debelejšo, barvano kožo in višjim odstotkom škroba.

Zivinoraja: Kar se tiče zelenega krmiljenja, velja še vedno isto, kar je bilo navedeno v prejšnjih številkah. Poletna vročina počasi prihaja, zato skrbimo za hlad v hlevu in svinjaku in varujemo živali pred nadležnimi muhami. V vročih dneh je treba še bolj paziti na čistost, ki je predpogoj zdravja. Z vsestransko čistočo v hlevih in pravilnim ravnanjem z gnojem zatiramo tudi muha, ki so v veliko nadlego živini, obenem pa prenašajo tudi razne bolezni. Zatirajmo jih z vsemi sredstvi. Skrbimo, da bo imela goveja živina parklje v redu; če so predolgi, jih odrežimo. Mlade živali, zlasti plemenske, naj pridejo čim več na pašo. Živali, ki ne hodijo na pašo, spuščajmo na tekališče. Poskrbimo za prašiče, da se v senčnem tekališču lahko kopljejo v hladni vodi. — V kurniku skrbimo za snago in ga pobelimo. Perutnini pokladajmo vedno svežo mehko krmo, ker pokvarjena zelo škoduje.

utrgati. Skočil je k cvetki, pri tem pa se je dotaknil žice s tokom visoke napetosti, ki se je utrgala z droga. Otrok je mogel le še naglo zakričati, zakaj močni električni tok ga je takoj ubil.

d Zaradi pijanstva bo vse življenje siromak. Ob obe nogi je prišel Stjepan Farkaš iz Zagreba, ko je prilezel pijan na postajo v Sesvetah in stal približno tira. Farkaš je hotel domov, toda ravno ta hip je vlak že potegnil. Jezen je začel vpiti in razsajati ter nazadnje vlakovodji še groziti. Ravno takrat, ko je dvignil pest in zažugal, ga je udaril v bok zadnji vagon vlaka in ga vrgef na tla. Padel pa je z obema nogama pod kolesa, da so mu jih strla. V bolnišnici so mu morali obe nogi odrezati. Tako bo zaradi pijanstva ostal vse življenje revež.

d Kočeš, nočeš, moraš! Na ljubljanski velesajem so te dni prispele med drugim skupine naših rotakov iz Italije. S skupino Vipavec je obiskala Ljubljano tudi Rafaela Kobal. Tu se je po dogem času spet sestala s svojim zancem Vladislavom Česlom. Ze dolet sta se imela rada, toda s poroko ni bilo nič, ker je Česl brezposeln. Dne 6. junija sta se sprahajala po drevoredu ob ljubljanski operi. Pogovarjala sta se mirno, dokler niso mimoidoči naenkrat zaslišali rahlega poka. Sprva niso polagali nobene pažnje na pok, kar so mislili, da je iz otroške pištole. Tedaj pa so zagledali Kobalovo, kako je letela za Česlom, jokala in kričala. Prihitela sta dva stražnika, ki sta Česlu odvzela revolver in ga odvedla na policijo. Česl je nagoreč zahteval od Kobalove, naj se z njim poroči. Kobalova ga je zavrnila, da ne more biti o tem govora, dokler je brezposeln. Česl ni rekel ničesar, ampak segel v žep in potegnil revolver. Sprožil je v Kobalovo in jo zadel precej hudo v trebuh. Kobalova pa je imela vseeno toliko moči, da je stekla za

njim in ga za božjo voljo rotila, naj ne strelja še enkrat. Česl pa je ni poslušal, ampak je hladnokrvno basal revolver naprej. Šele stražnika sta preprečila, da se ni zgodil večji zločin. Kobalovo so prepeljali v bolnišnico.

d Dva meseca je ležal v vodi. V začetku aprila je izgubil z doma delavca Matija Piro z Vranjega vrha pri Velki Zmanjku za za njim vsaka sled, dokler ga sedaj ni Mura naplavila pri Radgoni. Ležal je dva meseca v vodi.

d Huda prometna nesreča se je zgodila dila dne 1. junija zvečer na cesti med Zelezno Kaplo in Zitarovasio na Koroškem. — Strojevodja kapelčke elektrarne Matija Fischer je na ostrem ovinku zadel ob neki tovrni avto ki je privozil iz Celovca. Udar je bil tako hud, da je motociklista vrglo daleč vstran in se je celo tovarni avto komaj ustavil na robu manjšega prepada ob cesti. Poklican je bil takoj reševalni voz iz Velikoveca, ki je ponesrečenca prepeljal v celovško bolnišnico. Toda po operaciji noge je Fischer še isto noč umrl. Prepeljali so ga na dom na Reberci. Fischer je bil zelo zaveden Slovenec.

d Ker je bil pijan. Oni večer je na Donavi pri Vinča vasi pri Belgradu prišlo do težke nesreče. Povzročil jo je pijan čolnar, ki je vozil ljudi od brega k ladji, ki pelje iz Pančeva v Belgrad. Radi pijanosti je čolnar zavozil s čolnom v trup ladje in so ob tej priliki utonile štiri osebe.

d Avto se je prevrnil. Težka avtomobilska nesreča se je pripetila ono nedeljo popoldno na cesti med Pragerskim in Slovensko Bistrico v Veleniku. Neki avto z mariborskimi izletniki se je prevrnil ter pokopal pod seboj štiri osebe, ki so se v atomobilu nahajale. Dva osebi sta ostali nepoškodovani. Greta Rigler iz Studencev je dobila težke notranje poškodbe, njeu brat pa se je pobil na glavi. Oba ponesrečena poškodovanca so gasilci iz

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Najdejo se ljudje, tudi dobri, verni in poštenji, ki so veseli, kadar dosežejo na španskem bojišču kakšne uspehe čete rdeče španske vlade, dočim jih boljijo zmage nacionalističnega generala Franca. Izjavili smo že, da naša ljubezen ni na strani španskih nacionalistov, pa tudi ne pri španskih komunistih, ki jih vodi in opira sovjetska Rusija. Mi želimo, da zmaga v Španiji koncem koncev demokracija, seveda ne slavnoznana sovjetska »demokracija«, ki je ena sama velika tiranija in ki prav nič ne zastaja za najkrutejšim fašizmom. Poštenemu kristjanu je nemogoče, da bi želel zmago španskim komunistom, saj so na mučniški način pomorili tisoče katoliških duhovnikov, redovnikov in vernikov ter porušili in onečastili neštivilno katoliških božjih hramov in katoliških ustanov.

Vojna je vojna, ki ne pozna umiljenja. To velja tudi za nekatere načine vojskovanja čet generala Franca, ki jim mi ne pritrjujemo. Kar nam dela komuniste bolj zoprne od nacionalistov je zlasti njihovo stališče do vere in Cerkve. Rdeča španska vlada je že pred meščansko vojno odstranila iz vseh javnih poslopj in šol znamenje Križanega, dočim je nacional. general Franco znamenje našega odrešenja postavil zopet na prejšnje častno mesto v vseh krajih, ki so jih osvobodile njegove čete boljševiškega jarma. Vsaka zmaga boljševiškega orožja v Španiji pomeni korak naprej k boljševizaciji in razkristjanjenju te katoliške države in človeške družbe sploh. Ne pozabimo tega!

Zadnje dni so se dogodili na španskih bojiščih trije pomembni dogodki.

Nemška oklopnača »Deutschland« je vedrila v pristanišču Ibice. Mornarji so bili pri večerji. Naenkrat priletita dva komunistična aeroplana in začetna metati bombe na »Deutschland«. Posledice so bile strašne: ubi-

tih je bilo 24 mornarjev, 82 pa večinoma hudo ranjenih. V odgovor na to zlodejanje, je nemško bojno brodovje odplulo pred boljševiško južnošpansko utrjeno pristaniško mesto Almerijo in ga z bombardiranjem zravnalo s tlom. Ta bombardirovka je napravila po svetu precej hrupa, ki pa se je pomiril, ko je Nemčija izjavila, da so z razrušitvijo Almerije žrtve na »Deutschlandu« že dovolj maščevane in zadoščene.

Nad gorskimi vrhovi Guadarama je prišlo do zračne bitke, pri kateri je na obeh straneh v višini 2000 m sodelovalo kar 70 letal. Zmagali so nacionalisti, ki so izgubili pet letal, rdečkarji pa sedemnajst.

Nacionaliste je zadela pretelki teden velika nesreča. General Molla, ki je baskiškega pokolenja in ki je veljal kot najposobnejši španski general, se je smrtno ponesrečil. S svojim adjutantom in dvema višjima štabnima oficirjema se je z letalom dvignil nad ozemlje Baskov, da pregleda položaje za odločilno bitko. Ko se je vračal, je na nacionalističnem ozemlju letalo zašlo v meglo, zadelo v neki vrh in strmoglavilo na tla. Vse osebe v letalu so bile mrtve. Za naslednika generala Molla je naznačen general Davila, ki je poveljstvo nad nacionalističnimi četami na baskiškem bojišču že prevzel.

KATOLIŠKA CERKEV

» Sv. oče je dopolnil 80 let. Koncem maja je praznoval papež Pij XI. svojo osemdesetletnico in bil ob tej priliki deležen čestitk iz vseh delov katoliškega sveta. Njegove zasluge za utrditev in razširjenje katoličanstva v svetu so izvanredne, poleg Leona XIII. je postal hkrati velik socialni apostol sveta, v svojih okrožnicah pa se bavi z neštetiimi drugimi življenjskimi vprašanji. Njegovo življenjsko delo

in pokojnega kaplana v Preserju, Jožeta. — Na Pobrežju pri Mariboru so pokopali Izabelo Kurnig, roj. Jakše. — V Petelinjah pri Dolskem je odšel po večno plačilo posestnik in bivši župan Jemec Franc, p. d. Jeršinj. — Na Pilištajnu je umrl 83 letni usnjari in trgovec Strašek Anton. — Na Črnučah so pokopali znanega gostilničarja pri »Rogovilu« Franca Vilfana. — Na Jesenicah je zapustil solzno dolino posestnik Franc Razinger. — Na Suhi pri Kranju je zaspala v Gospodu Frančiška Basaj, mati ravnateljca Zadrudne zveze dr. Basaja. — V Starem dvoru pri Škofji Loki je umrl posestnik Franc Hafner. — V Malem Taboru ob Sotli pri Rogaški Slatini je preminul Albert pl. Klemen. — Na Rupi pri Kranju je zapustila solzno dolino Marija Pleško, roj. Sever. — V Ljubljani je odšel med nebeške krilatce Drejko Golob. Umrl pa so še sledeči: vdova poštnega uslužbenca Marija Gostič, Pepa Bezljaj, roj. Svetlič, Ivan Rušigaj, ševljarški mojster Ivan Srebot, žolski upravitelj v Zaplani Janez Hartman, Tončka Kuhar, vlakovodja v p. Karel Zeleznikar in učiteljica na Vtču Albina Travnova. Gospod, daj jim večni mir!

bodo vrednotili še pozni rodovi. Naj bi Vesmogočni ohranil naslednika sv. Petra še dolgo zdravega v blagor človeštva.

ITALIJA

» Kako je s slovenskim jezikom v šolah in cerkvi. V predmestju Treta, v Skednju, ki je ves slovenski, so pred kratkim vprašali učitelji otroke po tem, kdo še govori doma slovensko. Otroci so se razveselili, ker so mislili, da bodo otvorjeni tečajji za slovenski jezik ter so se skoro vsi javili. Kakšno pa je bilo njih presenečenje, ko so mesto tega dobili še, da so se oglasili, knjigo »Il nuovo Italiano« — »Novi Italijan«, ki je nosila še pripombo »Ducejev dar«. Ali se je to zgodilo tudi drugod, še ni znano. — Vredno je poleg tega še zabeležiti drug dogodek, ki se je izvršil v Bovcu ob priliki procesije. Znano je namreč, da ponekod civilne oblasti še ne postopajo v smislu novega razpoloženja, ki bi moralo nastopiti po prijateljski pogodbi, bodisi, ker še nimajo za to potrebnih navodil, ali pa delajo na svojo roko. Tako so oblasti v Bovcu prepovedale slovensko cerkveno petje v cerkvi in pri procesiji. To je ljudi zelo težko zadelo. Upajo, da bodo oblasti iz Rima kmalu razčistile položaj in da bo dobil slovenski jezik polnega izraza v cerkvi kot javnosti. Znano je namreč, da se je goriški nadškof Margotti krepko zavel za pravice slovenskega jezika v cerkvi. Gre torej le še za to, da tudi podrejene civilne oblasti, kjer pa često posamezni prenapeteži delajo na lastno pest, s svoje strani store svoje.

AVSTRIJA

» To in ono iz Korotana. V Štebnu pri Globasnici, se je zgodil ono nedeljo strašen zločin. Tukaj bivajočega delavca Tomaža Greinera so našli v skednju mrtvega z zavajajočo, strašno rano na glavi. Takoj poklicano orožništvo je po kratkem poizvedovanju prijelo zločinca v osebi Janeza Reinwalda, umorjenčevega svaka. Sodil ga bo preki sod v Gradcu. — V Gorinčah pod Golico so umrli te dni Dobernikova mati, obč. tajnik Janez Hafner in Vaharjev Tone. — V Št. Jakobu dobe orožniško postajo. — V Loga vesi so pokopali 87-letnega Kristjana Koširja, očeta župnika na Žihpoljah. — V Loga vesi je odšla v večnost 90-letna Eliza Kramer. — Za župnika v Podjabelju so ustoličili g. Tomaža Orascha. — Letošnje šolsko leto zaključijo s 3. julijem. — Posestniku Juriču s Poreč pri Tinjah je nekoč ukradel kobilu, vredno 8000 din.

ANGLIJA

» Stare neporočenke hočejo pokojnino. V Londonu je bilo ogromno zborovanje združenja starih devic (v Angliji »spinster« imenovane), na katerem je bilo 3000 zborovalk po navduševalnih govorih svojih voditeljic, med katerimi je bilo tudi nekaj dam iz plemenitaskih

BANKA BARUCH

II, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu. Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Počni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2084-84 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1258-84 Ned. Dienst. LUKSEMBURG: No 5067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

Polskave prepeljali s svojim avtomobilom v mariborsko bolnišnico, kjer se Rieglerjevo takoj operirali, njen brat pa je bil samo obvezan ter se je podal v domačo oskrbo.

d Z žganjem ni nortije. Štiri litre žganja je popil za stavo Vaso Jovetič iz vasi Kalenderov, potem pa obležal in umrl. Vasa so poznali v vasi kot človeka, ki je mogel popiti, kolikor se je dalo. Tako se je iz nedolžne šale rodila stava za sto dinarjev, da bo popil kar štiri litre žganja. Pri treh se mu še ni poznalo, da je pijan, toda pri četrtem je že omagal. Da bi pa dobil stavo, je pil še naprej. Komaj pa je zadnji kozarec odmaknil od ust, se je že zgrudil na tla in izdihnil.

d Ponesrečil se je ono soboto v Osijeku pri nabiranju cvetic ob neki vodi vrl mladenič kamniške župnije, 26 letni Ivo Česen iz Perovega 15. Prve dni majnika se je poslovil v tovarni »Titan« in sprejel ugodnejše mesto v livarni v Osijeku.

NOVI GROBOVI

d Bo jezik mi utihnil, pogled ugasnil moj... V Sušjih pri Ribnici je umrla Uršula Lovšin, mati g. župnika na Rakitni, Franceta, 8.

krogov, sprejelo resolucijo, naj parlament sprejme poseben zakon, s katerim bo vsaki stari devici, ki je prekoračila 55. leto in še ni mogla priti do moža, država priznala letno pokojnino. V svoji resoluciji pravijo, da je država dolžna dati starim devicam to priznanje. Na koncu trdijo, da imajo za seboj veliko število pristašic, ki so že dosegle 55. leto ali ki nimajo izgleda, da bi do 55. leta moge stopiti v zakonski stan.

ČEŠKOSLOVAŠKA

Tako govori pameten in dalekoviden politik Bratislava, prestolnica Slovaške, je trdnjava Čekoslovaške na Donavi. V tem smislu je te dni govoril predsednik čekoslovaške vlade dr. Heřta, ko so mu izročili diplomu za časno meščanstvo tega mesta. Dejal je tudi, da slovaški nacionalizem ni manjvreden in državni nevaren. Za Slovake je ta izjava po tolikih napadih češkega centralizma na slovaško narodno samostojnost nedvomno razveseljiva.

RUSIJA

»Pred prelomom?« Dogodki v Rusiji v vedno jasnejši luči pričajo, da se je Stalinu s kruto silo posrečilo utrditi svoj položaj med sovjeti. Po sovjeticiranju armade je odredil razbojniško čiščenje stranke od trockizma. Tisoče uglednih pristašev je bilo izključenih, stotine jih je odromalo v ječo ali v — krvavo detelo. Brezbožnikom je Stalin sedaj dovolil popolno svobodo v divjanju proti cerkvi in vernemu ljudstvu. Stalinova vlada je sklenila petletko, med katero hoče porušiti še zadnje cerkve in iztrebiti verski čut. Poznavalci položaja v sovjetski Rusiji trdijo, da se sedaj pričinja zadnje dejanje Stalinove samovlade in trinočiva.

RADIO

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13. Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14. Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 10. junija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Zabučni kotichek. 20 Plošče. 20.10 Slovenščina za Slovence. 20.30 Orgelaki koncert. 21.15 Pisan spored. 22.15 Prenos v vselejma. — Petek, 11. junija: 11 Šolska ura. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Plošče. 20.10 Zenska ura. 20.30 Zdravice in napitnice. 21.15 Koncert Ljubljanskega god. kvarteta. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 12. junija: 18.00 Radijski orkester. 18.40 Pogovori e poslušalci 19.30 Nc. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 O zunanji politiki. 20.30 Potovanje v Prekmurje. 22.15 Za vesel konec. — Nedelja, 13. junija: 8 Plošče 9 Čas, poročila, spored, 9.15 Koncert. 9.45 Verski govor. 10.15 Prenos cerkvene glasbe. 11.15 Plošče. 11.30 Otroška ura. 12 Koncert Radijskega orkestra. 17 Kmet. ura: Zatičajno predanice. 17.30 Koncert. 19.30 Nac. ura. 19.50 Slovenska ura. 20.30 Pevski koncert. 22.15 Radijski orkester. — Posedeljekl, 14. junija: 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Plošče. 20.10 Zdravstvena ura. 20.30 Prenos iz katedrale v Zagrebu. 21.40 Plošče. 22.15 Radijski orkester. — Torek, 15. junija: 19.30 Nac. ura. 19.50 Deset minut zabave. 20 Plošče. 20.10 O javnih delih v dravski banovini. 20.30 Glasbeno dramski večer. 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 16. junija: 19.30 Nac. ura. 19.50 Šah. 20 Plošče. 20.10 Godala. 20.30 Pevski sekstet »Mladost«. 21.15 Pleena glasba. 22.15 Svicarska godba.

Razglas

Sprejem v škofijski zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in нравno nepokvarjeni sinovi dobrih krščanskih družin, v prvi vrsti taki, o katerih je upati, da se bodo po končanem gimnazijem študiju posvetili duhovskemu stanu. Prvi in poglavitni namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja. Zato je vsa vzgoja usmerjena k temu namenu.

Kdor hoče biti sprejet v I. gimnazijski razred, mora napraviti prej sprejemni izpit ali na zavodski ali na katerikoli državni gimnaziji. Na

zavodski gimnaziji se bodo vršili sprejemni izpiti dne 21. in 22. junija. Pripnete se samo oni, ki so se rodili v letih 1924 do 1927 in ki nameravajo potem prositi za sprejem v zavod.

Za sprejemni izpit je treba do 18. junija poslati prijavo, kolkovano z 10 Din na ravnateljstvo škofijske klasične gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano. Prijavi se priloži: 1. šolski izkaz (Injizica), 2. rojstni in krstni list, 3. dopisnica z natančnim naslovom prosilca, da bo moglo ravnateljstvo pravočasno sporočiti, kateri dan naj pride dotični k izpitu.

Oni, ki bodo izpit naredili, a tem še niso sprejeti v zavod, ampak se morajo po izpitu predstavitivo zavodu in mu oddati še posebno pisemno (nekolkovano) prošnjo za sprejem v zavod.

Oni učenci, ki bodo prebili sprejemni izpit na kakšni državni gimnaziji, lahko prosijo za sprejem v zavod v mesecu juliju. Prošnji za sprejem prilože šolski izkaz s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni in krstni list. Najbolje je, da prinese te listine osebno v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k vodstvu zavoda.

Leto tako lahko prosijo v mesecu juliju za sprejem v I., III. in IV. razred dijaki z drugih klasičnih gimnazij. Prinesli morajo osebno vodstvu zavoda pisemno prošnjo e prilogami, zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. V te razrede pa se sprejemajo samo dobri, nepokvarjeni dijaki z odličnimi in prav dobrimi izpričevali, pod nobenim pogojem pa ne ponavljajci.

Letno plačilo ee določa po izpričevalu in gmotnih razmerah dotične družine. Polno plačilo za dečke ljubljanske škofije znaša za vse šolsko leto 6000 Din, za dečke iz drugih škofij pa 7000 dinarjev. Plača ee lahko tudi z življenjem po tekočih tržnih cenah. Ubožnim prosilcem z odličnimi izpričevali se ta znesek primerno zniža. Če ee dijak dobro izkaže e pridnostjo, pobožnostjo in vljudnostjo, uživa glede plačila v nadaljnjih razredih še večje ugodnosti. Vsa druga pojasnila glede oblike, knjig, šolskih potrebščin itd. ee dobe o priliki zglasive v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

Ograkemu državnemu upravitelju Hortyju je izglasoval tamošnji parlament vladarske pravice.

15 milijard din bo izdala japonska za svoje vojne brodovje v prihodnjih dveh letih.

RAZNO

Pod morjem na severni tečaj. Že pred leti je znani raziskovalec Wilkins študiral v podmornici dopleti na severni tečaj. Drzno podjetje, doseči severni tečaj pod ledom, je končalo vsled odpovedi podmornice z neuspehom. Sedaj pa taisti Wilkins pripravlja novo, večjo in s težjimi oklepi opremljeno podmornico, da bo lažje prodirala skozi ledene plošče nad seboj, če bo težila zraka. Wilkins namerava odpluti na tečaj poleti leta 1937.

Vhodljaj s šivanko občutimo že čez eno desetinsko sekunde, a če se opočemo, občutimo šele čez 10 sekund.

Pameten občinski svet. Italijani se močno trudijo, da pomnožijo število svojega prebivalstva. V zadnjem letu je bilo izdanih več postav, ki imajo namen zvišati število porok. Mladim zakoncem da država davčne olajšave, tvevini nevestam celo no bno. V zadnjem času pa so dobila tudi občine nalogo, da podpirajo take, ki bi se radi poročili. To na občine ni lahko. Majhna občina blizu Milana pa ni je takole pomagala:

L. Ganghofer:

28

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Vampo je hotel odgovoriti, a Ebervajnu mu je pomignil, naj molči.

Ko so bili pojedli in odmolili, je odšel Svajker s sekuro v šumo in brat Vampo je pospravil z mize; z lesenim posodjem na roki se je čemernega obraza zmuznil proč. Valdram je hotel vstati; tedaj je dejal Ebervajnu: »Pred bratoma ti nisem maral segati v besedo. Zdej pa, ko sva sama, čuj opomin; bodi bolj strpljiv, Valdram!«

Patrovo čelo je temno zardelo. »Mar mi hočeš braniti, da molčim na besedo, ki žalijo moje uho?«

»Menim samo, da besed služnih bratov ne smeš meriti po lastnem občutju. Zemeljska skrb jima polni dan, utrudno morata delati od ranega jutra do pozne noči. Pazl, da s prestojnim ravnanjem ne zbudiš mržnje v njihovih dušah! Z eno samo prenglo besedo jima lahko vzameš pogum... ne moreš pa zdvojenemu srečju dati svojih duhovnih kril, ki tebe, če omagaš, dvignejo nad prah, kamor si se zgrudil!«

»Mojih duhovnih kril!« Valdram se je zravnal. »Od vseh besed, ki si jih govoril, je ta ena samo našla pot do mojega ušesa. Bedno in hromotno je moje telo, drhteče le oklepajo moji prsti toporišče sekire, toda močna in silna je božja beseda iz mojih ust, in kakor orel s šumečimi perotmi se vznáša moj duh nad ves zemeljski prah in hiti proti nebeškim višavam, po svojem domu hrepeče pred božjim tronom.« Valdramove ustnice so

drhtele in jeznobridko je zvenel njegov glas. »Resnično in prav vidiš, kakšen sem, ni ti skrita moja moč, moja vznema v službi Boga. In zato ti povem: slabo služiš naši sveti stvari, ko me siliš da vihtim sekuro in opravljam delo hlapca.«

Ebervajnu je vstal in rekel mirno: »Ne siliš te, da pomagaš graditi klošter. Če si utrujen, počivaj!«

»Nočem počivati. Vem samo za boljše delo ko to, za katerega se čutiš poklicanega ti. Gradi, teši stene, izbiraj bruna in jih preskušaj po njih trdnosti, saj se zdi, da komaj čakaš ure, ki ti bo prinesla mir pod varno streho. Jaz pa nočem mirovati podnevi, ne ponoči... ven me žene v divjino teh dolin, poti hočem iskati do sleherne kočee in s križem v roki hočem trkati na vsaka vrata, v sveti jezi hočem klicati mudilivce in zakrknjenčee, ki nočejo slišati zvona, nočejo priti in poklekniiti pred svojega Boga! Njihova srca bodo trepetala, in učiti jih hočem...«

»Bati se, kjer naj bi ljubili!« Globokoresen je bil Ebervajnov obraz. »Kar očitaš meni... teh tvojih besed nisem slišal, odpuščene so. Toda ne oviraj me v delu, ki mi ga je naložil Bog, da ga dovršim z ljubeznijo. Poglej, tam vodi pot v dolino; s svojo roko ti zapiram te pot, z isto roko, ki si mi bil s svojo segel vanjo v znamenje pokorščine.«

Valdram je prebledel in se brez besede obrnil. Toda Ebervajnu ga je prijel za roko. »Moral sem te spomniti na obljubo, sam si me prisilil. Nisem storil rad, Valdram. In zdaj te prosim, poslušaj me mirno! Jaz sam sem s bridkostjo opazil, da ni naš zvon privabil niti enega, da se je njegov prijazni glas razgubil, ne da bi zbudil odmev. A potrpeti hočem in čakati, potrpeti tem bolj, ko moram spoznati, da nas nezaupanje, strah in upor

PO DOMOVINI

Tabor slovenskih fantov in moč v Celju

Starodavno mesto Celje bo v dneh 28. in 29. junija 1937 čudovito oživilo. Katoliški fantje in močje iz vseh delov Slovenije bodo prišli na kolesih, z avtobusih in vlaki v lepo mesto ob Savinji, da v ogromnem številu zbrani, na taboru slovenskih fantov in močje javno izpovedo, da se slovenski katoliški svet ni izseveril naukom svojih pradedov, ampak, da bo slej ko prej v strujnih vstah stojel odločno braniti to, kar so čezli njegovi očinci. Dolžnost nas vseh je, da po svojih močeh skrbimo za čim večinstnejši potek tega manifestacijskega tabora!

Program tabora.

V ponedeljek, dne 28. junija: Ob 20 v gledališču športnogimnastična akademija. Ob 21.30 baletna po mestu in podobnica g. nadškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču in lavantinskemu vladški dr. Ivanu Tomaziču.

V torek, dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla: Ob 5.30 in 6 v vseh celjskih cerkvah svete maše in obhajilo fantov in moč. Ob 8 sprejod po mestu. Ob 9.30 pred Marijino cerkvijo pridiga in sv. maša g. kuzoškofa dr. Ivana Tomaziča. Ob 10.30 na istem prostoru slavnostno zborovanje fantov in moč. Ob 16 na Glaziji javen nastop fantov.

Ministrstvo za železnice je dovolilo 50% popust na vseh naših železnikih za čas od 26. junija do 2. julija popolno.

Misijonski teden v Grobljah

V nedeljo, 13. junija, otvoritev: ob 6. govor in sv. maša v cerkvi; otvoritev misijonske razstave v Društvenem domu; ob 9. proslava 200-letnice kanonizacije sv. Vincencija Pavelskega; slavnostna sv. maša in govor; ob pol 11. prvo predavanje misijonskega filma: ob 3. pop. misijonska molitva-

na ura; ob 4. skioptično predavanje Slovenski misijonarji; ob 7. misijonski film.

Ob delavskih od 14. do 19. junija je vsak dan odprta misijonska razstava s misijonskim filmom in skioptičnimi predavanji. — V soboto, 19. junija ob pol 9. zvečer igra na prostem »Naša apostola«.

V sredo, 20. junija, misijonski kongres za vse Slovenijo: ob 9. sprajem škofov; ob 10. sv. maša na prostem, mašuje nadškof dr. A. B. Jeglič, govori belgrajski nadškof dr. J. Ujčić; ob 11. slavnostno misijonsko zborovanje; Govorniki: minister M. Krek; prof. J. Richter, prost. K. Čerina. Nato plemeniti posrabi slov. misijonarjev in resolucije. — Popoldne ob 2. pete liturgije s misijonsko posvetitvijo in kot zaključek igra na prostem »Naša apostola«.

Misijonska razstava: Kdor si boče temeljito ogledati razstavo, naj jo obišče prvo nedeljo ali ob delavskih, ker zadnje nedelje ko velik naval, posebno valja to za okolico in Ljubljano — Izkaznica, ki velja 3 dni, je veljavna za ves teden.

Izkaznica, ki daje tudi pravico do polovine volnje, je najno potrebna vsakemu odelčenemu. Nabere si jih vnaprej. Dobre se poi župnih uradih in poverjenih katoliških misijonarjev in v Ljubljani na samostojnih postah. Rezervirajte si pravčasno vstopnice za igro »Naša apostola« v soboto zvečer. Cena za stojnice 3 din, za sedež 5 din. — Na svidenje v Grobljah!

Iz raznih krajev

Beganje pri Cerkljah. Občinske volitve minulo nedeljo so zadovoljivo končale. Imeli smo eno samo katoličansko listo. Nasprotniki se svoje liste le s težavo skupaj spravili, potem so je pa prepovedali, tako da ni mogla biti potrjena. Kazensko jih je lastna poštenost in nerodnost. Tako nam ni bilo težke snega, s primerne števila glasov dobiti pa tudi ni bila lahka. Precej volivcev tadev je odesetnih, delavci se volinasa boja za svoj zaposlužek, ker menijo, da so bolj odvisni kot v restnici so. Drugi se zopet izgovarjajo, da ni treba voliti, ker ni nasprotnih list. Nepravilna neza-

vednost! Pa kdaj vsemu sme doseglj 54 procentov. Zato hvala vsem velivcem, ki so si izvolili za župana banskega svetnika Jakoba Kranjca, ki je vreden vsega zaupanja, prav tako pa tudi ves ostali občinski odbor. Novi župan je sam kmet-trpin, delavec od zave do maraka. Pa se vendar odtrga od dela, študij teško, ter gra posestovaj zdaj v Logatec, zdaj v Ljubljano, zdaj za kmeto, zdaj za delavca. Ze deset je ponovno izposoval živila za revna prebivalstva, pred par leti je napravil roč v godnam odseku, delo, katerega se ni upal nihče lotiti. Zanesemo se, da se bo tudi v prihodnje boril tako odločno za splošen blagor. — JNS-arjev se drži velika smola. Prejšnji župan in njihov pristaj je bil odstavljen, kakor smo zvedeli na političnem shodu profirje nedeljo. Da je do tega prišlo, je bil kriv nered pri občinskem vodstvu. Na shodu smo precej o tem slišali, pa ne vsega. Kakor se vidi, je bila revizija le potrebna, pa še zelo potrebna.

St. Jurij pod Kumom. Na Florijanovo nedeljo je bila v Padežu gasilska prireditve. Ob tej priliki sta bili blagoslovljeni po sv. maši dve brigadni. Med sv. mašo je prepeval cerkveni moški zbor. — Veličasna je bila procesija na praznik Sv. Rušnjega Telesa. Lepo petje je procesijo poživilo. Nekaj novega za naš kraj je bilo, dr se je procesije udeležilo tudi vojnišvo z gosp. kapetanom na čelu. Ob zebu pa je bila časna straža vojakov. — Na Kumu sta bila poročena Rupnik Dragotin in Zupan Terezija. Med mašo je pel moški zbor. — Tudi 20 letnico deklaracije smo proslavili s kresovi in v nedeljo s proslavo. Gorel je kres na Knezovo griču in pri Medvedu, v okolici pa je bilo videti več kresov, tako na Kumu, Radgouci, Jelenjeh, Dolih, Svibnam, Košiči.

Notranje gorice. Ker so naši nasprotniki nacionalisti zagnali tak krik in vik zaradi prepovedi kolezarjenja po pešpoti mimo šole in ker se je krivda nepravilno valila na rame sedanjega odbora, sporočamo poštini javnosti tole: Občinski odbor občine Brezovica je v svoji seji z dne 4. marta 1934 pod predsedstvom župana Novaka Franca in v prisotnosti odbornikov Ivana Strazišarja, Valentina Erbežnika, Marinka Antona, Marinko Viktorje, Modica Ivana, Remškarje Ivana, Zabužnika Antona, Jovec Andreja in Franca Urbančiča soglasno sklenil, da se pot mimo šole v Notranjih goricah vpiše v kataster obd. potov II. reda kot pešpot in deloma za živov gramoz. Te skiep je bil tudi potrjen. In še to, da je bilo tudi javno razglašeno, da se prepoveduje kole-

spremlja po vseh potih. V tem boš našel vzrok, zakaj tako hitim, da bi čimprej postavil naše hiše božjo. Poznam ljudi gora... sam sem zrastle iz njih... vem, kako čutijo in kako mislijo ti ljudje. Tujec jih plaši, neznanec je v njihovih očeh brezdomec. Preden jih poščena pri njih ognjiščih, se hočem udomačiti na njihovi gradi; našo cerkvico jim morem biti v stami pokazati, da jim smem reči: vidite, sredi med nami je moj dom, vaš brat sem in streha, pod katero prebivam, je božja streha, in vabi vas vse pod svoje varstvo! Pokazati jim hočem tudi to podobo in reči: obrnite svoj pogled Vanj, ki je iz ljudemz do ljudi umrl v mukah in trpljenju... poglejte rane, ki so krvavele in s slednjo kapljo kakor rosa oplajale življenja suho stisko! Kaj deš, Valdram, ti ljudje, ki medljo pred trdo pestjo, pod zlobo in brezsrčnim tiranstvom... ti ljudje, ki se žilave bore proti sovražni naravi... mar ne misliš, da bodo rajši poslušali besedo ljubezni kakor klic, ki jim vzbuja grozo? Mar ne sodiš tudi ti tako?c

Hladen nasmeš se je utnil Valdramu okoli vratu.

>Pokorim se...c

Ebervejn je namršil obrvi. Toda hitro, kakor bi zadržala mimo senca, je izginilo to znamenje nejevolje z njegovega čela in prisrčno je zvenel njegov glas: »Ovri se okoli sebe, Valdram! Poglej, tiho in prijazno zelen golzd, rahlo se glasi šumenje vode iz doline, in sovražno gledajo gore dol na nas. Mar ne odseva božja volja iz te mirne spokojnosti? Vihar in gonobeče neurje sta besnela čez dolino, ko smo prišli vanjo... zdaj pa, ko zdihamo božji hram, se je uselil mir in sončni pokoj se smehlja.«

>V zelo nepravem času so spominjaš noči, ko nama je božja jeza s padajočim ognjem pokazala pot. Znamenja se gora... toda tvoje oko je slepe in gluho tvoje uho. Na večraj se spomni! Mar ni zelen golzd? Mar niso

žarele gore? In so je vendar stresel zrak kakor v bežnem gromu. Varuj se, da te ne zateče dan, ko bo Bog z utripom svojih vek odpel nebesne zakravnice, da bodo potoki narasli v reke in pogoltnili zakrknjenec... dan, ko bo Bog prožil plazove, da bi zasuli sleherni ognjišče, pri katerem se grejeta praznoterje in greh...c

>Valdram! Ali ne straše tebe samega grozne podobe, ki jih rotiš? Saj Bog ne uganabja, tenačev ustvarja, ohranja in neskončno ljubi! Da, Valdram, tudi jaz sem slišal tiste temne glasove, ki si o njih govoril. A razlagam jih drugače. Niso prišli iz zraka, privrli so iz zemlje! In trepetam naj, kjer se mezi prah? Na odprti cesti ga nosi vsaka snpa... globoko pod zemljo, ki po njej hođi človeška noga, ga gibljejo temne moči, ki se življenju sovražne. Božja modrost jim je dala oblast nad vsem zemeljskim, zakaj samo Njegovi volji naj služijo, ko rušijo in s strahom polnijo srca slabotnih ljudi. Iz strahu pred močmi globine vpijejo duše v nebo, žejne kaprne po opoci v svojih stiskah, hlepajo po večni trdnem nad rušičim se svetov, iščejo vekovno trajnega nad vso minljivostjo. Te hrepenceje breznočnih je rodilo krive bove in jim gradilo oltarje. Toda Bog se je v svoji milini usmilil izgubljenih in jim je poslal svojega božjega Sina na semlja. Kdo je delo ljubezni, ki ga je dabel Pastir dovrlil v beščimih. In mi, ki smo njegovi učenci, naj oznanjamo jezo in maščevanje?c

>Kaker med ti leže beseda z ustnic, in z rožicami bi rad posejal pol, ki jo hodiš. Skrbí sam, kam te bo privedal?c

>K dobremu! Hudo in boteče padajo udarci življenja po sproženih hrbtih ljudi. In še trše, ko zmaj na plenu, kjer orje kmet blagoslovljeno grudo, se prenaša življenja v gorah. Tu vodi sleherni korak mimo nevarnosti in pogube, in globlje ko drugje, se zajeda bojazen

Ima velike sadosnosike in občinski svet je sklenil, da družje vsaki zakonski dvoječi eno sadno drevo v polno uživanje za vsa življenja. Dar je sicer majhen, pa zakonec se dopade in celo iz sosednjih občin vrejo mladi in mladenke se žniti v to občino.

Prve orgle so imelo take široke tipke, da je bilo treba nanje nedarjati s pestmi, ki so bile v cerkve obute.

Eno leto star invalid. Kmetica Robata iz nekega orskega kraja je v letu 1914 bežala z drugimi vaščani pred prodirajočimi ruskimi četami. V narodu je nosila enoletno dete. Zgodilo se je, da je udarila pred njo ruska granata, ki je natar ubila, stičku pa odrgala obe nožici. Slednjaja navzoči zdravnik je malemu rešil življenje. Pred kratkim je braznoži revar postal 21 let star in valed njegove polnoletnosti je izgubil obo državnih vzgojni prispevek. Sedaj je mladi dečko vložil prošnjo za invalidnino. Sam državni upraviitelj mu je prošnjo poyojlno rešil in tako dobiva invalidnino, študij je bil star vsa časa vojne leto eno leto.

zarjenje. In sedaj nastane vprašanje, zakaj tak hrup? Odgovor je lahek. Če bi bil sedanji upravitelj »napredenc«, če bi vladali mogoci JNS rešima, o potem bi bilo vse v redu. In za ocvirk je to: Kdo pa je prvi rovaril proti bivšemu upravitelju, ki smo ga mi, čeravno ni bil našega mišljenja, vedno spoštovali, ker je bil mož na mestu, posebno za napredek domačega sadjarstva? Ali niso bili tisti, ki se mu danes laskajo in ki so želeli, da bi že davno preje izgini iz te »na-prednec vasi, ker se ni dal komandirati? Na napade v »Pohoduc in »Jutruc« pa ne odgovarjamo, saj nismo doma iz tistega gnezda, kjer ljudje celo leto ležijo v govnu in ga izkidaajo vsako pomlad. Ne poznamo takih metod in mislimo, da je sedaj »na-«-va vsakomur jasna.

Prežganje. Dne 1. junija je v Velikem Trebe-ljevem umrl Franc Kastelic, po domače Štinkov oče, v starosti 64 let. Bil je izvrsten gospodar, skriben oče, dober soprog, zvest zaročnik »Domoljuba«. Dičila ga je globoka vernost. Član Apostol-skega moš je bil od ustanovitve. Kako mu je bilo hudo, ko se v vsej tej dobi enkrat samkrat zaradi boleani ni mogel udeležiti skupne: mesečnega obhajila! Kot pravi kristijan je prenašal dolgo-trajno bolezen, »katero kal je prinesel iz svetovne vojne. Lep pogreb, katerega se je skoraj v celoti udeležilo naše Apostolstvo, je pokazal, kako je bil najj cenjen in spoštovan. Ugledni Štinkovi dru-žini izrekamo naše globoko sožalje, nam pa daj dobri Bog še mnogo takih kremenitov krščanskih mož, kakor je bil rajni Štinkov oče!

Gradišče. — St. Vid pri Stični. Med St. Vi-dom in med Stično je priznan hribček z imenom Gradišče. Nekdaj je bila tam utrdba. Sedaj stoji na vrhu hriba cerkev sv. Nikolaja. Patronska opravi-lo je pri tej cerkvi na belo nedeljo. Letos je pa lejal na belo nedeljo še povsod precej na debelo sneg. Zaradi tega je prišlo na Gradišče prav malo ljudi. Zato bo pa z dovoljenjem škofijskega ordinarja letos na Gradišče služba božja v nedeljo 13. junija — na sv. Antona dan. V cerkvi je stran-ki oltar posvečen sv. Antonu Padovanskemu. Mno-gi pribijajo na Gradišče pripravčat se sv. Antonu. Letos bodo to lahko na nedeljo opravili.

St. Vid pri Stični. Proslava 30-letnice majske deklaracije smo tudi v St. Vidu imeli. Na predve-čer je gorelo veliko krševov po okoliških hribih. V tedeljo popoldne smo pa prišli v Prosvetni dom. Prvi so peli domoljubne pesmi. Šolski otroci so deklamirali primerne pesmi. Dva govornika sta ga pojasnjevala pomen in zgodovino majske de-klaracije. — Imeli smo še sušo. Okopavanje krou-

pirja in koruze je bilo težavno, ker je bila po-vršina kar trda. Poblevo dežev v sredo in v če-trtek je pa delo zelo olajšal in rast trave zelo po-spešil. — Mnogi travniki Podborštem, na Dobravi, v Beču in v Velikih dolih so pa še vedno pod vo-do. Nekateri posejavniki bodo imeli malo krme, kaj-ti voda se ne bo še do Kresa odtekla. V aprilu je bilo le praveč dežja. Zato so poplavljeni mnogi travniki, ponekod tudi njive. Poplava je naredila večkrat za 100.000 din škode. — Treba bi bilo, da bi se kmalu pričelo delo za nadaljevanje vodovoda. Bodo vsaj nekateri zasužili, da bodo zamogli ku-piti živil.

Dobrepolje. Semelj pri Sv. Antonu bo letos v ponedeljek 14. junija, ker je na dan sv. Antona letos nedelja. 14. junija je tudi romarski shod pri sv. Antonu in bo sv. maša ob 8, 9, 10 in 11. Spo-vedovali se bodo od 7. ure dalje.

Kostanjevica. V zadnjem času je bilo pri nas več požarnih nesreč. Samo eden od teh pa je imel v svoji nesreči to srečo, da je bil naročen na »Domoljuba«. V januarju se je Marija Kodrič iz Dola prijavila za novo naročnico »Domoljuba« in ga takoj plačala. Prejela je požarno podporo v znesku 1000 Din, za kar se upravi »Domoljuba« najlepše zahvaljuje. — Kostanjevica se moderni-zira. V kratkem času dobimo elektriko. Sedaj že delajo daljnovid in se vrše instalacije. Upamo, da bo v jeseni že zasvetila. — Obletnica majske de-

klaracije smo prejšnjo nedeljo lepo proslavili. V u-traj je bilo slavnostno zborovanje, na katerem je govoril g. župan Likar, popoldne pa jo je prosla-vilo prosvetno društvo z igro in lepim govorom, ki ga je imel žumarski nadsvetnik ing. Rado Kosjek. — Ker se bližajo počitnice, damo še na-svet vsem, ki ste potrebni počitka in miru: pridite k nam. Krka je topla, prijetna za kopanje in vož-njo s čolni. Če vas pa žuja, pa pojdite v Vinarsko združno, ki ima bogato zalogo prvovrstnega do-lenjskega evička.

Suhor. Zalostni dogodek v Suhorskem župnišču je grozno pretresel celo župnijo, posebno pa g. žu-pnika. Po nasvetu zdravnika so morali oditi lelat potrebne okrepitve. G. župniku želimo skorajšnje ozdravitve in srečne vrnitve domov. — Letos je delo zelo zaostalo na polju in v vinogradih zaradi vadnega deževja. Vinogradi sedaj lepo kažejo, dasi so nastavili bolj malo grozdja. Galica je draga, a ljudje vendar pridno škropijo, ker se boje lanske peronospore. — Vina je še nekaj v zidanih, pa ni kupca za njega. Ljudje so ga začeli prodajati po 5 litrov, tako da nazadnje ne bo več vina ne denarja.

Trzin. Letos praznuje naša šola 50-letnico ustanovitve. Zlati jubilej bomo svečano proslavili v nedeljo 27. junija. Zamisljen je tale program: Na predvečer bodo bivši učenci priredili igro Dimež, katere prizori se odigravajo okoli Trzina. V nede-

Riba utopila tri ribiče. Trije ribiči so ribarili nedavno ob bolgarskem pri-stanišču Varni. Bili so vr-li mreže, medtem pa lo-vili še s traki. Nenadoma potegne enega ribičev velikanska sila v morje. Čoln izgubi ravnotežje in za njim padeta v morje še ostala ribiča. Na pomoč doblenu rešilnemu moš-tru se je posrečilo ribiče rešiti in potegniti na suho tudi velikansko ribo, tež-ko 200 kg, ki je še visela na vrvici.

Najmanjši francoska ta Mortenauz ima samo tri prebivalce: mater in dva otroka.

Prvi ljudje na Sloven- čem. Sledove prvih ljudi na našem ozemlju imamo iz tako zvanega paleoliti-ka ali starejše kamene dobe. To so najdbe v Po-ložki žiljanci na Olševci v Sloveniji, kjer odkrivajo erozije iz kamna in kosti, tako v zadnjih letih tudi v ponekod drugod, n. pr. v Nivici pri Radečah. Ti ljudje so bili lovci in ri-biči brez stalnih bivališč, ne vemo pa seveda, kate-nemu plemenu ali narodu so pripadali. Tudi o sta-rosti teh najdb moramo le približno soditi. Spadajo v dobo kakih 10.000 let pred Kristusom.

pred neznanim v duše teh ljudi. In se zato bolj žilavo oklepajo okorelih podob, od katerih so njih pradedje pričakovali pomoči v stiskah, in vise še do pol srca na praznoverju, četudi je že krst oškropil njihova čela. Vendar jih ne priklepa ljubezen na stare biodnje, pač pa strah, da ne bi razsrdili tistih temnih moči, ki moré in rušijo, kadar zaveje njih dih. In zdaj jim hočeš streči s strahom proti strahu? Ne, Valdram! Spremeni njihov strah v zaupno ljubezen! Ali, to ti ne bo uspelo z gromovniško besedo, ne z bitjem po vratih. Potrepijivo hočemo čakati, dokler ne pridejo in nas ne pokličejo na pomoč v stiski svojega življenja! Potem bomo zganili roke brez odmora in bogovdano, ter jim lajšali trpljenje, ko si ga bomo z njimi delili. In če bodo vprašali: kdo vas je tega učil? Potem, Valdram, je napačil čas besede, in dejali bomo: učil nas je Nekdo nad oblaki, ki je Ljubezen samski!

Valdram uos se oči iskrile. »Molče sem te poslušal in ne ugovarjam. Če bi bil pa govoril tako pred brati, preden smo odšli iz konventa — nikdar in nikoli bi ne bili izročili sveta dela tvojim rokam!«

»Brat!«
»Izbrali bi bili borec, ki bi v plamteči vni z viharnimi koraki vršil božje delo. Takega, ki ne bi ra-čunal, ne tehtal, ne okleval, samo boril se proti božjim sovražnikom, z ognjovitim veseljem in v vročem hrepenju, da bi mu volja nebes dodelila usodo svetnikov, rdečo palmo mučenikov!« Valdram je dvignil koščene roke in lica so mu vročično gorela. »Pošlji mi, Gospod, blaženi dan, ko bom zvečtobo svoje vere mogel podpri-čati z lastno krvjo!«

Ebervajm je globoko dihal in njegove oči so se za-zrle proti nebu. »In meni, Gospod, nakloni življenje, da Ti služim v ljubezni!« Obrnil se je. Pred napol dovršeno

podobo se je sklonil in pobral nož s tal. Komaj je pa zarezal v beli les, ko je občutil Valdramovo nemirno roko na svoji rami. Pogledal je kvišku. »Glej, delal bi rad!«

»Jaz pa hočem še govoriti s teboj. Meniha in duhov-nika si opomnil na njegovo pokorščino, in če sem tudi o boljšem prepričan, molčati hočem in pustiti, da hodiš po poti, ki si jo izbral. Ali zdaj poslušaj brata svojega reda, ki mu gre enakovreden glas s tvojim v zboru po-svetnih reči!«

Ebervajm si je položil nož na koleno. »Govori!«

»Tako mudno ko nebesom, tako mudno služiš tudi naši posvetni moči. Nismo prišli v te kraje hlapci, go-spodarji smo! Dva dni in dve noči že bivamo v svoji deželi. A kje je župan, kje sodina? Zakaj jih ni, da bi se ti poklonili v spoštovanju in dolžnem pozdravu? Kot hlapec je postavljeva v Gadenu tudi oskrbnik. Zakaj se obotavlja stopiti pred tebe, da bi prejel službo iz tvojih rok?«

Ebervajm ni takoj odgovoril in je z vprašanjem v obeh gledal Valdrama v obraz, kakor da ne razume prav njegove drgetajoče razburjenosti. »Župan in sodina? Ne vprašujem po njih. Bodo že prišli o svojem času, in utegne res biti, da še ne vedo za naš prihod. Nekdo pa ve, da smo prišli. Oskrbnik v Gadenu. In tu hočem biti gospod, Valdram — gospod proti temu edinemu možu v svoji deželi. Pred prag našega kloštra mora priti gospod Vace, on pred nas. In prišel bo! Poslal sem mu sporočilo po ustih njegove prevzetne hčere.«

»Njegova hči!« Kakor posmeh sta zazveneli ti besedi. »Njegova hči! Ona! In nobenega boljšega. Sla nisi mogel najti? In zdaj pač upaš, da ti utegne ona sama prinesiti tudi odgovor svojega očeta? Ali si zato tako muden?«

(Dalje prihodnjik.)

ljo bo ob 7. sv. maša za umrle dobrotnike in učenec naše šole in skupno obhajilo šol. mladine. Nato bo v šoli otvoritev razstave. Popoldne ob 2. bo obhod po vasi k litanijam. Za sprovdne se obetajo tudi narodne noše. — Sledi akademija šolske mladine. Nazadnje bo pogostitev vseh šolarjev. Za proslavo vlada že sedaj veliko zanimanje, udeležili se je bodo gotovo vsi nekdanji trziški šolarji — domači in odseljeni. Gotovo je ta dogodek najpomembnejši v kroniki naše vasi. Zato naj bi se ta dan res strnila skupaj vsa vas, da pokaže, kako zna ceniti veliko poslanstvo šole. Vsakdo naj po svojih močeh pripomore, da bo proslava lepo uspela.

Brod pri St. Vidu. Dne 22. maja je umrla v ljubljanski bolnišnici ga. Marija Erjavc, mati pokojnega kaplana in pesnika Antona Erjavca in mati šentviškega župana Karola Erjavca. Bila je globoko verna žena, velika dobrotnica cerkve in revežev in stalna študentka dobrih listov. Vse jo je ljubilo in spoštovalo. To se je videlo tudi na njeni zadnji poti. Naj dobra mati v miru počivala.

V Javorjah nad Školjo Leko so bile občinske volitve v nedeljo, dne 6. junija. Kandidatna lista JRZ je bila edina. Nosilec liste je bil Košir Janez, posestnik, Javorje 16. Vseh volivcev je 248, volilo pa jih je 190, t. j. 90%.

Moravče. V Veliki vasi je umrl posestnik Franc Suštar. Pokopali so ga 30. maja pri Sv. Križu pri Moravčah. Obilna udeležba pri pogrebu je pričala, kako je rajnega vse spoštovalo in kako vse sočustvuje z njegovo ženo in tremi otroki, ki jih je zapustil. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so začeli padati prve grude na krsto pokojnega očeta. Naj počiva v miru!

Iz naših društev

Bresovica. V nedeljo, dne 13. junija bo v Prosvetnem domu proslava 20 letnice majske deklaracije. Začetek bo točno ob 3 popoldne. Vstop prost, le za kritje stroškov se bodo pobirali prosvotoljni prispevki. Vabimo k obilni udeležbi.

Prečna. V Prečni smo slovesno proslavili 20 letnico majniške deklaracije. V soboto zvečer so kresovi oznanjali važnost narodnega praznika. V nedeljo popoldne po službi božji so se zbrali v dvorani gasilci v paradni obleki, odbor s pristaši JRZ, žene, dekleta, učiteljica in tudi otroci, vsem na čelu gosp. župan Zagorc Josip in gosp. župnik. Veselo je zadonela pesem iz grl vseh »Hej Slovenec«. Trije najmlajši so čustveno podali deklama-

cijo: Jugoslavija, moja mati, Pesem tkarjev in Molitev. Gosp. župnik je v poljudnih besedah razložil politično zgodovino Slovencev, vzroke ter pomembnost majniške deklaracije. Opisal je pogumne nastope naših rodoljubov, dr. Jegliča in narodnega vodje dr. Korošca za pravice naroda. Navdušeno smo zapeli »Lepa naša domovina«, dr. Korošcu pa poslali pozdrav. Liberalci se proslave niso udeležili. Ti pač nič ne porajajo naroda; njim gre samo za korita.

Preigavanje pri Litiji. V kratkem prično člani in članice našega Prosvetnega društva pobirati po vaseh članarino. V interesu vsakega posameznika je, da se v društvu vpiše in plača majhno članarino: 2 Din za celo leto. Naj ne bo hiše, v kateri ne bi bilo člana našega društva. — Že sedaj opozarjamo naša dekleta, da se na jesen prične trimesečni gospodinjki tečaj, ki ga brezplačno priredi banka uprava. Ko bodo člani naše prosvete pobirali članarino in vpišovali nove člane, bodo tudi zapisovali ona dekleta, ki se mislijo udeležiti gospodinjkega tečaja, ki je velike važnosti za našo občino.

Brezje. Brezje so 30. maja nad vse slovesno proslavile 20 letnico majske deklaracije. V odgovor na številne kresove, ki so se na predvečer zasvetili po naših vrhovih, je zagorel tudi na Brezjah mogočen kres. Bajno razsvetljeni zvonik, pritkavanje, pokanje topičev in spuščanje raketa je vzbudilo pozornost po vsej okolici. Drugi dan je bila slavnostna akademija na prostem pred cerkvijo. Na proslavo so prihiteli mnogoštevilni prebivalci sosednjih občin in župnij. Dasi je bila nekaterim ta proslava na poti in so svoje nevoljo pokazali s irganjem plakatov, je vendar na vse številne udeležence napravila najlepši vtis.

Mekinje. Za občino Kamniška Bistrica je naše Prosvetno društvo dne 30. maja v svojem društvenem domu lepo in dostojno proslavilo znano 20 letnico. Središče vse proslave je bil kramenit govor g. dr. Žvoljke, kateremu so z velikim zanimanjem sledili udeleženci, ki so zasneli vso dvorano. Na sporedu so bile dalje tamburaške točke, petje pesmi združenih moških zborov iz Stranj in Mekinji ter deklaracije. — Umri je 3. junija Bernard Butalič p. d. Fajdiga, posestnik v Mekinjah in Komenidi. Bil je v 81. letu življenja. N. p. v m.!

Stari trg pri Ložu. Proslava majniške deklaracije smo tudi pri nas kar mogoče slovesno izvršili. V soboto večer so zagrneli iz Nadložkega hriba možnarji. Ves hrib pa se je zasvetil v nešteti lučkah, a na vrhu hriba je vzplamtel mogočen kres. Isto tako so Ložani razsvetlili stari grad nad Lo-

žem. Na daleč je bilo videti kres, ki je gorel na naši lepi Krinži gori. V nedeljo popoldne pa se je zaključila slavnost v dvorani Prosvetnega društva. Fantje so deklamirali, g. župnik Presetnik pa je v daljšem in zelo utemeljenem govoru jasno obrazložil važnost majske deklaracije za Sloveno in Jugoslavijo. Prosvetni pevski zbor pa je med odmori zapel več lepih domoljubnih pesmi.

Katefe-Planica. Na binokošni ponedeljek smo imeli občni zbor naše Kmečke zveze. Rozmar Jakob iz Boh. Bistrice je obširno govoril o vseh važnejših stvareh, ki zanimalo našega kmetla ter je poudarjal važnost Kmečke zveze. Na tem mestu še enkrat naša iskrena zahvala gospodniku. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor z načelnikom Pintbahom. Vpisalo se je tudi več novih članov. — 20 letnico majske deklaracije ter 65 letnico našega voditelja dr. Korošca smo tudi mi po svojih močeh dostojno proslavili. V soboto 29. maja zvečer smo na Pungartu zakurili kres. Glavna proslava je bila v nedeljo zvečer v župnijski dvorani. Pri proslavi je pel meščani cerkveni zbor. Vse pesmi, ki so se pe, je uglasbil naš g. svetnik Lavtižar. Gregorčičevo »Naš narodni dom« je lepo deklamirala Toučka Kavalari. Oba govora, o majske deklaraciji ter o življenju in zaslugah našega voditelja dr. Korošca, je imel predsednik krajevne organizacije JRZ Makovec. Po vsakem govoru je občinstvo navdušeno ploskalo in vzklikalo dr. Korošcu. Natlačeno polna dvorana je pričala, da je tudi ta krotiček naše domovine zvest našim voditeljem ter da jim hoče ostati zvest tudi v bodoče.

Polhov gradec. Pravijo, da mora v maju prenehati vse delo po naših dvoranjah, zlasti na deželi, ko se začne trdo delo na polju. Fa ni večje tako. Čeprav smo imeli pri nas v zimskih mesecih precej prireditvev, vendar naše društvo tudi v maju ni mirovalo. Na Vnebohod je skupno z ljudsko šolo proslavilo 25 letnico tukašnje nadvse delavne in priljubljene učiteljice gđ. Anice Kleinstevškov. — Na praznik sv. Trojice smo s pomočjo Mar. družbe in učiteljsva priredili našim 64 prvoočbojancem lepo prvoočbojno slovesnost. — Zadnja nedelja v maju je bila posvečena majniški deklaraciji. Prireditev je lepo izvedel kraj. odbor JRZ na čelu. Ze v soboto zvečer je velikanski kres na Gori v družbi štirih manjših oznanjal, da slovenski narod praznuje veliko obletnico samostojnosti in združbe v narodno državo. Drugo jutro je na Pristavi domorodna posem začela klicati storo in mlado k proslavi. Kmalu se je uredil spoved, kakršnega še ni videla Pogradska fara. Vzklikanje

W. Hlauff — I. O.:

Pravljice

Dvignil ga je zmagovalno, da bi ga surovemu Holandskemu Goranu nazaj vrget, toda v tem trenutku je čutil, kako se les v njegovi roki premika in spoznal je strahoma, da je to, kar v rokah drži, velikanska kača, ki se je sikajoč in z očmi bliakajoč vzpenjala po njem. Izpustil jo je, toda že se je trdno ovila okoli njegove roke in se bližala z glavo migaje njegovemu obrazu; tedaj pa je nenadoma zašumelo in priletel je velikanski divji petelin, zgrabil s kljunom kačjo glavo in se dvignil z njo v zrak. Holandski Goran pa, ki je vse to ob jarku videl, je tulil, kričal in divjal, ko je nekdo močnejši spravil kačo s poti.

Ves izmučen in tresoč se, je Peter korakal dalje; steza se je vila vedno strmeje, pokrajina je postajala vedno bolj divja in kmalu je stal pred ogromno jelko. Zopet se je priklanjal kakor večraj nevidnemu Steklenčku in potem pričel:

»V zelenem jelovju zakladov čuvar,
že mnogo, pre mnogo sto let si že star;
dežela je tvoja, kjer jelke raste,
nedeljščki ugledajo tebe samo.«

»Nisi sicer popolnoma zadel, vendar ker si ti, ogljarjev Peter, naj bo,« spregovori nežen, tenek glas poleg njega. Začuden se Peter ozre in glej, pod lepo jelko sedi majhen, star možiček v črni sukni in rdečih nogavcih, z velikim klobukom na glavi. Nežen, prijazen obrazek je obdajala dolga, kot paščevina tenka bradica; kadil je — čudno je bilo videti — pipo iz modrega stekla, in ko je Peter stopil bliže, je strme

videl, da so bili tudi obleka, čevlji in klobuk malčka iz barvanega stekla; toda bilo je gibljivo, kakor bi bilo še vroče, kajti pri vsaki možičkovi kretnji se je vdajalo kot blago.

»Si srečal cepca, Holandskega Gorana?« je dejal možiček, čudno pokašljujoč pri vsaki besedi. »Hotel te je poštono spraviti v strah, pa sem mu njegov umetni krepelec iztrgal in ne dobi ga več.«

»Da, gospod zakladnik, odvrne Peter z globokim poklonom, »bil sem res v strahu. Pa ste bili gotovo Vi gospod divji petelin, ki je kačo usmrtil; prav lepo se vam zahvaljujem. — Prihajam pa, da bi se z Vami posvetoval. Trda mi prede in prav slabo se mi godi; ogljar je revež vse žive dni in ker sem še mlad, bi mislil, da postanem vendar lahko kaj boljšega, zlasti če gledam večkrat druge, kako so si v kratkem lepo opomogli: če vzamem za primer le Ezekielia in kralja plesič — tadva imata denarja kot peska.«

»Peter,« pravi možiček zelo resno in puha mogočno dim iz svoje pipe, »Peter, ne govori mi nič o t e h d v e h. Kaj imata od tega, če sta tukaj nekaj let srečna, potem pa tembolj nesrečna? Ne smeš zaničevati svojega rokodelstva; tvoj oče in ded sta bila poštenjaka in sta tudi kopo žgala, Peter Munk! Menda te vendar ne vodi k meni želja po brezdelju!«

Peter se ustraši možičkove resnobe in zardi. »Ne,« pravi, »lenoba, dobro vem, gospod zakladnik v jelovem gozdu, lenoba je vseh grdob grdoba, a ne morete mi zameriti, če mi drug stan bolj ugaja kakor moj. Ogljar je pač prava ničla na svetu in steklarji in splavarji in urarji, vsi uživajo večji ugled.«

»Prezvestnost hodi rada pred padečem,« odvrne mali gospod iz jelovega gozda nekoliko prijazneje. »Čudni ste vi ljudje! Redko je kdo s svojimi stanom,

RAZNO

Odkle ime Hrvti. — Hrvaško ime se prvič omenja v listini od 4. marca l. 852, s katero je knez Dalmatinske Hrvaške Trpimir podaril splitski nadškofiji nako zemljišče. Trpimir daje tu sebi naslov »po božji milosti knez Hrvatov«. Stoloval je v Klisu in postal praded kasnejše hrvaške kraljevske rodbine Trpimirovičev.

Prva gimnazija v Srbiji. Prvo gimnazijo v Srbiji je ustanovil v Belgradu leta 1830 knez Miloš Obrenović. Za razliko od ljudskih šol se je imenovala »Velika šola«. Šele ko je bila po treh letih preložena v Kragujevac, se je začela uradno imenovati gimnazija. Prvi njeni učitelji so bili izključno Srbi iz Avstrije, zato so tudi to šolo uresdili po zgledu tedanjih avstrijskih gimnazij kot čisto klasično gimnazijo.

Odkle ime Srbi. Za Srbe na balkanskem polotoku srečamo to ime prvič l. 822 pri frankovskem zgodovinarju Einhartu, ko pripoveduje, da je hrvaški knez Ljudevit Posavski pred Franki zbežal k Srbom. Za prel so pa v frankovskih virih

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kmečka žena in naš čas

1. Dom in družina.

Slovenski kmečki dom tare mnogo nadlog. Najbujne ga pritiča gospodarska atika, ko se občuti na vseh koncih in krajih pomanjkanje. Še celo dobri grunti so prišli v položaj, ko gospodarja in gospodinjca skrbi, kako bo. Majhna kmečka posestva so pa zabredla v tako veliko atiko, da pri vsej prisrčnosti in skrbnosti ne morejo skrajati. Niti za sol in svečarje ni več, da ne govarimo o obliki in obzoru. V hiše se je naselila malodušnost, ki jasnje veselje do dela, do samopomoči. Naši kmečki domovi se zdajajo neki moči, češ, nam bo že kdo pomagal, če ne, bomo pa propadli. Tako misljenje kaže na nevarne pojave, ki se oprijemajo naših domov in družin. Vsebuditi je treba spet vero in lastno moč, vero v silo kmečkoga stanu. Le iz te moči, iz vere v to moč rastejo boljši dnevi slovenskemu kmetu. Vsek posemeznik, vsaka družina znana zna se te moči ne bi mogla prav zavredati. Če se bo ženo šutila, da v svojata prizadevanju ni omožjena, da jih je 1000, 10.000, da 100.000, ki prav isto hočejo, ki v isto bodočnost verjamejo. To je kakra skupne sile celoga stanu, ki je tako močna, da lahko vsako slovensko še tako oboževano kmečko hišo ušče k novemu veseljem delu. Sem v lastnem delu je pa rešitev. Pri teh prizadevanjih mora igrati naše kmečko ženstvo prvo vlogo. Dobro vedo, da v ženskem srcu kakra upanja še dolgo

ne ugasne, ko je možki že obupal, da je sila ženske dejavnosti večja od moške. Žene morajo biti junakinje v stiski sedanjih dni; biti morajo sedaj bolj kakor kdaj prej ona neupogljiva moč, ki utrjuje vso hišo in vso družino. Biti morajo kakor ogenj večne luči, ki ne sme ugasniti in ne ugasne, če je zunaj še tako huda nevihta, ampak sveti in graje vso družino in vse dom. Da pa ne bo pošle olje za to luč, ga je treba delivati v organizaciji, kjer si bodo dajale poguma snake tpuinke med seboj. Kakor mnogo lažje je prenašati krize in težave, če veš, da v trpljenju nisi sama, če ti je znano, da sosede prav tako ali te težje nosijo breme, pa ga pogumno nosijo.

Na ta način se bo v naše kmečke hiše vrnila vera v lastno moč, ki je gotov porok boljše bodočnosti. Potem bo kmalu pregnana iz naših kmečkih družin nevarna bolezen, ki se ji pravi beg kmečkila ljudi, v prvi vrsti mladine s kmetov v mesta in fabrike. Ne zamerite, če vam povem, da ste temu begu največ krive matere, in če toliko kmečkih, prej dobrih otrok doživimo in toliko propade, ko so stran od doma, je v prvi vrsti vaša krivda. Samo ste morda naprej in naprej tannje, kako težek in nezmožen je kmečki stan, kako se mora človek mučiti od rane zore do pozne noči, pa še nič nima, kako vse boljše in lepše je biti v tovarni ali v mestu v kakšni službi. Nič ni bilo boljše zaradi tege izmaganja, je otrokom je bilo s tem vceptina mize, da mora z doma. In se zgodi, da dom propada, ker ga nima kdo obdelovati — otroci so se pa razpršili po svetu s truhom za negotovim kruhom. Kje je pa poleg vsega odgovornosti za njihove daleč!

Drugače je treba ubrati pot! V kmečki družini mora biti poleg ljubezni do Boga prva ljubezen posvečena redni zemlji in kmečkemu domu. Ljubezen do zemlje, do slovenskega domačega grunta je neugnana sila, ki spremlja človeka na vseh poteh, tudi če je moral s doma. Spomin na domačo grudo, na rojstno kmečko hišo, je kakor angel varuh, ki varno spremlja otroka in zrelega človeka po vseh poteh njegovega življenja. Zato je sveta dolžnost vsake slovenske kmečke matere, da to ljubezen zvesto priliaga v srca svojih otrok in je nikoli ne umičje in ugaša, pa naj je še tako huda in težka. To je sledeč kmečkila mater, da izgojavajo kakor vsučena sveča: da iz sebe vedno

slavo. S tim vošjo udeležbo pa pokanimo vsi vladnost njemu, ki je uredil želje naših pradedov in nam priboril svobodo.

Kostanjevica. Naše društvo namerava prirediti več izletov. Za prvi izlet smo na društvenem sestanku določili nedeljo 27. junija. Gremo v svitava na Brezje in Bled. Očehod iz Kostanjevice je ob 8 zjutraj. Prijave sprejema v mlekarni k. Arh nisi pa g. kaplan. Istotam dobite tudi natančna navodila. — Naše društvo je letos živhalno delovalo. Poleg šepih iger je bilo veliko sestankov. Tam izražali in pevali so pridno prihajali k vajam. Vredni naša knjižnica je dobro poslovala. Starši, pošijite svoje sinove in hčere v naše društvo!

in pesem se še ni potegla, ko se je dvorana prosvetnega društva napolnila do zadnjega kotička z navdušenimi manifestanti. Pričela se je akademija z bogatim sporedom. Navdušenje se ob posameznih prizorih kar ni moglo poteti. Ljudstvo je zapustilo prosvetni dom v zavesti, da nadaljuje borbo, do četr narod ne pride do popolne svobode in enakopravnosti in dokler se ne uresniči Gregorčičev sen »Bog živi vse Slovence pod stiroho hiše me!«

Rad. mlje. V nedeljo, dne 13. junija priredi kršanska delavska mladina okrožno prireditev za kamniški okraj v Radonljah. Vabimo prijatelje delavske mladine, da se te prireditve udeležo. S svojo udeležbo bomo pokazali, da imamo sroce za tiste, ki so najbolj izpostavljeni današnji protivršni ideji. S svojo udeležbo bomo tudi dokazali, da ne maramo dogodkov Španije, ne maramo žnjeje, ampak zahtevamo, da se spoštuje velika Kristusova zapoved: Ljubi svojega bližnjega. Začetek tabora bo ob 9 dopoldne.

Sela pri Semberku. Krajevna organizacija ŽRZ je s sodelovanjem učiteljsva in cerkvenih pevcev prav lepo proslavila jubilej majniške deklaracije. V soboto zvečer so zagoreli kresovi po vsej naši župniji; posebno velik na našem Semberku, odkoder je silovit razgled po večjem delu naše Dolenske. V nedeljo po žmarničah se je zbralo veliko število moških, fanlov, žena in deklet v okrašeni dvorani g. Ozimka. Zborovanje je otvorili s primernim govorom g. Jupan Kastelle Anton. Za tem so pevci zapeli »Hej Slovanci. Ob splošni pozornosti je stopil na oder naš g. župnik, ki nam je v krasnem zgodovinskem govoru pojasnil pomen majniške deklaracije. Proslavo smo zaključili z deklaracijami in narodnim petjem. V zveštili, da je ljudstvo manifestiralo s tem za dr. Korošca, se je zadovoljno razšlo.

Moravče. Tudi Moravče bodo obhajale spomin majniške deklaracije. Ta spomin hočeše družiti s 13. junijem, onim dnem, ko obhaja god naš narodni voditelj dr. Anton Korošec, notranji ministar in glasnik slovenskega naroda. Spored bo sledeč: Po deseti uri zaigra na moravškem trgu godba državno himno, potem bo deklaracija, govor dr. Zvoljka, petje fantovskih zborov, godba, govor Nandeta Novaka, petje, godba, govor Miloša Stareta. Po tem bo obhod okrog Moravč. Na čelu konjeniki, za njimi kolesarji, godba, zastopniki oblasti in občini, narodne noše, fantovski odseki prosvetnih društev, ostala društva, gasilci, občinstvo. — Moravčani! Naj bo to doletaja in mogočna proslava brez vsakega izviravanja. Vabimo vse okoliške in domače narodne noše, da pridejo na pro-

menjeni Polabeki Srbi v sedajni nemški deželi Anhalt. Nanje spominja se danes ime Anhalt-Zerbst, to je Serbište, odkoder je bila doma slavna ruska carica Katarina II.

Prvi hrvatski časopis. Prvi hrvatski časopis je začel izhajati za Napoleonove vlade v Dalmaciji. Izdajal ga je izvršni francoski namestnik ali provizor Benečan Visko Dandolo kot tednik v italijanskem in hrvatskem jeziku, pod naslovom: »Il regno Dalmata — Kraljevina Dalmatina«, in sicer je bila prva številka 12. junija 1806.

Čudež. Profesor Interjal jo maha po glavni viti, na eni nogi rujav, na drugi pa črna čevlji. Prijatelj ga ustavi in pravi: »Za božjo voljo, kam po greste? Na eni nogi čevlji črna, na drugi rujav čevlji?« — »Čakajte, kolega,« de profesor, »kar je najboljši čudno, je, da imam doma še en par takih čevljev.«

To je komodna kuhinja. Catercijski samostan na Portugalskem v Alcoburi ima kuhinjo, ki ni nič para na svetu. Sredi se kuhinja namreč teče reka Alcoa in kadarkoli menih zaželi ribe za

v katerem je rojen in vzgojen, popolnoma zadovoljen. In če bi bil ti steklar, bi si najbrž želel, da bi bil lesni trgovec in če bi bil to, bi se ti najbrž bolj prilagala služba gozdarja ali stanovanje uradnikovo. Pa naj bo; če obljubiš, da boš pridno delal, ti pomorem do česa boljšega, Peter. Vsakemu nedeljskemu otroku, ki zna najti pot k meni, izpolnim tri želje. Prvi dve sta prosti. Tretjo pa lahko zadržim, ako je nespametna. Želi si torej zdaj kaj. Toda — Peter, kaj dobrega in koristnega!«

»Juhe, vi ste pa res izvrsten Steklenček, in se po pravici imenujete zakladnik, zakaj vi imate oblast nad zakladi. No, če smem torej želeli, kar moje sroce veseli, želim najprej, da bi znal še boljše plesati kakor kralj plesnič in da bi imel vedno toliko denarja v žepu kakor debeli Ezekiel.«

»Ti bežak se razjezi možiček. Kakšna malopridna želja je to, da bi znal dobro plesati in imel denar za igranje. Ali te ni sram, Peter neumni, da spravljaš na ta način sam sebe ob srečo? Kaj koristi tebi in tvoji ubogi materi, če znaš dobro plesati? Kaj ti koristi denar, ki je po tvoji želji le za gostilno in ki ostane tam kakor denar ničvrednega kralja plesnič? Potem pa zopet ne boš imel vse točen ničecar in boš stradal kakor poprej. Še eno željo ti dovolim, toda glej, da boš bolj pametno želel.«

Peter se popraska za ušesi in pravi obotvavlja se: »No, si pa želim najlepšo in najbogatejšo steklarno v vsem Crnem lesu z vso opremo in denarjem, ki je za vodstvo potreben.«

»Nič drugega?« vpraša možiček z nagubanim čelom. »Peter, nič drugega?«

»No — dodali bi lahko še konja in voziček — o to trapasti oglarjev Peter!« vzklikne možiček

in zažene svoje stekleno pipo ves nevoljen ob debelo jelko, da se je razletela na tisoč koscev; »konej? voziček? razum, ti pravim, razum, zdrav človeški razum in pamet bi si bil moral želeli, pa ne konjičke in vozičke. No, je ne bodi tako žalosten, gledala hova, da ti kljub temu ne bo v škodo; tvoja druga želja namreč ni popolnoma nespametna. Dobra steklarna tudi reži svojega moža in mojstra, le pravo spoznanje in razum bi si bil moral zraven želeli, voz in konji bi bili prišli potem sami od sebe.«

»Vendar, gospod zakladnik,« odvrne Peter, »saj imam še eno željo, da jo izrečem. Pa bi si lahko želel razum, če mi je tako potreben, kakor vi mislite.«

»Ne boš! Prišel boš še v maršnikovo zadrego in boš vesel, da boš imel še eno željo prosto. In zdaj se mi poberi domovi! Tu,« pravi mali jelovi duh in polegne majhno mošnjico iz žepa, »tu je dvatisoč goldinarjev, več ne dobiš, a glej, da mi ne prideš zopet zahtevati denarja, sicer bi te moral obesiti na najvišjo jelko. Taka je moja postava, ožkar prebivam v gozdu. Pred tremi dnevi je umrl stari Migon, ki je imel veliko steklarno v Dolajem gazdu. Tja pojdi jutri zjutraj in stavi ponudbo nanjo, kakor je prav. Drži se dobro in bodi priden! Od časa do časa te bom obiskal in ti pomagal s svetom in delanjem, ker si pač nisi prošil razuma. Ampak, in to ti povem popolnoma resno, tvoja prva želja je bila prav slaba. Varuj se, da ne boš zahajal v gostilne, Peter, še nikogar ni to osrečilo.« Med tem je privlekel možiček na dan novo pipo iz najlepšega stekla, jo nabasal s suhim jelovim storževjem in jo vlaknil v mala brezoba usta. Potem je vzela velikansko lečo, stopil na solnce in si prižgal pipo. Ko je bil s tem gotov, je segel Petru prijazno v roko, mu dal še nekaj dobrih naukov na pot, kadil se

dajejo domu in družini ljubezni, a za to malo a' nič ne prejmejo. To je njihovo sveto poslanstvo od Eve naprej, ki bo pa bogato poplačano od Onega, ki vse dobro plačuje.

Druga ljubezen veljaj naši sveti veri. Kmečka mati in kmečki dekle naj bo v družini kakor svečenica. Sama prepojena z vero, naj to vero izliva na svojo okolico. Ne samo po tem, kako sama živi po Kristusovih postavah bo sojena, marveč tudi po tem, kako jih izpopolnjujejo tvoj otroci, tvoj mož, kakó tvoj bratje. Ni v redu, da hodiš v cerkev in moliš ter zvestó opravljáš vereke dolžnosti, v hiši pa trpiš slabo knjigo, strupen časopis, ki ruši vereko zavost moža, otrok, bratovi! Ni v redu, da sama pridno opravljáš dnevene molitve, pustiš pa ti, ki si žena in mati, da mož ne molí, da so ti otroci vsak večer brez molitve razkropé; da pustiš, dekle, svojega fanta, da ob nedeljah stoji med mašo pred cerkvijo ali sploh k cerkvi ne pride, ti pa akrbno izvršuješ vereke dolžnosti!

Tretja ljubezen v domači hiši veljaj naši narodni zavesti in slovenskemu jeziku. V kmečki hiši so koronine narodne rasti. Iz kmečkih hiš so izšli narodni buditelji in voditelji, saj pravi Gregorčič:

»Kar mož nebesa so poslala,
da večnih nas otmó grobov,
vse mati kmečke je zibalá,
iz kmečkih so izšli domov.«

Zares, v kmečki hiši tačo zibelka slovenskega jezika. Prva jezikovna učiteljica svojemu otroku je mati — je ravno kmečka mati, ki ne prepučá otroka drugim. Tujim ljudem kakor v meslin, marveč ga sama neguje, sama uči. Ko kmečki otrok zmagoslavno izblebeče prve besede, so te besede zvest odsev njegove matere. In kmečka mati bi se morala vedno zavediti, da bodo njeni otroci glavni nosilci in ohranjevalci slovenskega jezika in da je jezik najdragocenejši zaklad vsakega naroda, posebno pa te maloštevilnega, kakršni je slovenski. Kmečka mati je ob zibelki prva narodna prosvetna delavka. Od nje je v prvi vrsti odvisno, koliko bo imelo jedro naroda, ki je kmečki stlan, v sebi narodno zavesti in ponosa. Ne pozabite vsega tega, kmečke matere in dekleta, nikoli! Tudi ve, dekleta, imajte to zvišeno nalogo vsak čas pred otmí. Nekoč boste tudi ve matere in bo v vaših rokah voda naše narodne rasti in rasti slovenskega jezika in slovenske narodne pesmi. Narodna pesem je kakor puntica v očesu, ki jo mora skrbno negovati naše ženstvo. Pesmi, ki jih svojemu otroku poje mati, so najlepše in nikoli pozabljene ter žive iz roda v rod.

(Dalje prihodjaj.)

Navodila za volitve v Kmet. zbornico

1. Volišče.

Po členu 14., odstavek 11, uredbe o Kmetijskih zbornicah se vrši volitev zborničnega svetnika in njegovega namestnika na sedežu okraja in sicer v poslopju, ki ga določi župan občine na sedežu okraja. (Za ljubljanski okraj n. pr. bo določil poslopje, t. j. volišče, ljubljanski župan.) O tem bodo okrajna načelstva še posebej obvestila občine, te pa volilce.

2. Volilni odbor.

Volilni odbor sestavljajo: starešina okrajnega sodišča pristojnega volišča ali njegov namestnik kot predsednik; udje volilnega odbora pa so še: okrajni kmetijski referent, če ga pa ni, pa referent, ki ga določi okrajni načelnik, in dva občana, ki ju določi župan vsake občine, največje po številu prvih glasovalcev v okraju, ki pa morata izpolnjevati predpisane pogoje. (V ljubljanskem okraju je danes n. pr. največja vsaka občina Vrhnika. Vrhniki župan bo tedaj določil izmed vrhnških občanov dva ude volilnega odbora, ki morata biti druga, kakor so pa volilec svetnikov KZ, ki jih je izvolil vrhnški občinski odbor na občinski seji. Tema dvema udoma mora izdati vrhnški župan potrdilo po posebnem vzorcu, ki ga je občina dobila od okrajnega načelstva. Vrhnška občinska uprava mora seveda obvestiti okrajno sodišče v Ljubljani do 20. t. m. o določitvi teh dveh udov.)

3. Kandidatne liste.

Zbornične svetnike volijo volilci po kandidatnih listah, ki jih mora podpisati najmanj 10 volilcev pristojnega volilnega okraja. Kandidatno listo morata izročiti najmanj 2 predlagatelja, ki sta listo podpisala, predsedniku volilnega odbora v dveh izvodih do 9. ure dne 27. junija 1937. Kandidatno listo morajo interesenti sestaviti po vzorcu, ki ga dobe pri okrajnem načelstvu, ki daje tudi sicer vsa druga potrebna pojasnila interesentom glede sestavljanja kandidatnih list.

4. Glasovanje.

Volilci volijo tako za listki. Vsak volilec mora napisati rodbinsko in krstno ime kandidata in za njegovega namestnika ter kraj njenega stalnega bivališča. Vzorci za glasovanje so dobile vse ob-

čine. Rodbinsko in krstno ime obeh kandidatov ter kraj njenega bivališča mora vsak volilec napisati lastnoročno, dočim se ostali podatki lahko napišejo s strojem. Da se onemogoči zamenjava ali kakršenkoli dvom, mora biti pisava jasno čitljiva ter se morajo vsi osebni podatki točno ujemanj a podatki na kandidatnih listah. Glasovnice naj bodo iste velikosti in bele barve. Ker so volitve tajne, se morajo omejiti zgolj na podatke, predpisane v uredbi. Morebitni podpis volilca na glasovnici bi imel za posledico neveljavnost glasovnice.

Preden volilni mož odda glasovnico, mora izročiti predsedniku volilnega odbora potrdilo občine, da je volilec. Župani naj na to prav posebej opozore volilce.

Ob 10. uri 27. junija bo predsednik volilnega odbora razglasil na vratih volilnega lokala kandidatske liste. Nato se bo začelo glasovanje, ki bo trajalo do 12. ure.

5. Ožje volitve.

V primeru, da dobita dve ali več kandidatnih list za katere je bilo oddanih največje število glasov, enako število glasov, se opravijo ožje volitve med temi kandidatnimi listami. Če pa dobita tudi pri teh volitvah dve listi enako število glasov, odloči žreb, ki ga vlečeta predsednika dotičnih dveh list. Zaradi tega je nujno potrebno, da ostanje volilci na volišču vse dotlej, da je glasovanje končano in izid razglašen, da se morejo za primer ožjih volitev ponovno voliti.

6. Predstavni list.

Vsemu poslovanju volilnega odbora sme pristopovati po en predstavnik vsake kandidatne liste in podajati svoje pripombe, ki se vpišejo na zahtevo v zapisnik o volilnem postopanju.

G. župane prosimo, da z vsem tem dolgo seznanijo svoje volilce.

Iz pisarne Kmečke zveze

Plenarna seja glavnega odbora v Celju.

V nedeljo, dne 6. junija je bila v Celju seja glavnega odbora Kmečke zveze. Sprejeti so bili sklepi, s katerimi bo glavni odbor nastopil pri oblastvih za zboljšanje kmečkega gospodarstva. Organizacija se je močno razmahnila in šteje sedaj že 40.000 članov, ki so organizirani v 234 krajevskih Kmečkih zvezah. Za povezanost z glavnim odborom je ustanovljenih že 13 okrajnih odborov. V

pihal vedno hitreje in izginil nazadnje v oblaku dima, ki je dišal po pristnem hollandskem tobaku in se v počasnih kolobarjih razblinil med vrhovi jelk.

Ko je prišel Peter domov, je našel mater v velikih skrbah, kajti bila je prepričana, da so ji sina vzeli k vojakom. On pa je bil židane volje in ji pripovedoval, da je našel v gozdu dobrega prijatelja, ki mu je dal denar, da bi začel kaj drugega in ne samo oglje žgal. Čeprav je mati že trideset let stanovala v ogarski koči in ji je bil njegov s asjami pokriti obraz tako vsakdanji kakor mlinarici z moko pokriti njenega moža, je bila vendar zadosti nečimerna, da ko ji je Peter naslikal vse bolj imenitno življenje, da je začela svoj prejšnji stan zančevati in dejala: »Seveda, zdaj ko sem mati moža, ki ima steklarino, sem le nekaj drugega kot soseda Meta in Béta; odalej sedem v cerkvi v prvo klof, kjer sede pravi ljudje.« Sin pa se je kmalu pogodil z dediči steklarne. Obdržal je stare delavce in zdaj so delali steklo noč in dan. V začetku mu je delo zelo ugajalo. Zložno je zahajal v steklarino, hodil tam imenitno z rokami v žepu sem ter tja, pogledal sem, pogledal tja, govoril to in ono, da se delavci pogosto niso mogli smeha zdržati. Najrajši je gledal pihanje stekla; često se je spravil sam na delo in oblikoval iz še mehke tvarine najbolj čudne stvari. Kmalu pa se mu je delo pristudilo in pribajal je v steklarino najprej le še eno uro na dan, potem vsak drugi dan, slednjš le enkrat na teden in njegovi pomočniki so delali, kar so hoteli. Vse to se je godilo zato, ker je zahajal v gostilne. V nedeljo potem, ko se je bil vrnil z Jelove gore, je šel v gostilno; na plesišču je že skakal plesni kralj in debeli Ezekiel je tudi že sedel pri vrču in kockal za kronske tolarje. Peter je hitro segel v žep, da bi vičel, ali je stekla-

ček držal besedo in glej, njegov žep je bil nabito poln srebra in zlata. Tudi so ga začeli podpiati srbeti, da bi plesal in skakal, in ko je bil prvi ples končan, se je postavil s svojo plesalko na čelo poieg plesnega kralja; in če je ta poskočil tri čevlje visoko, je zletel Peter štiri čevlje kvišku in če je oni čudovito drobnel in cepetal, je Peter zvijal in vrtil svoje noge, da je vsem gledalcem od veselja in začudenja kar sapo jemalo. Ko pa se je na plesišču izvedelo, da je Peter kupil steklarino, ko so videli, kako je vselej, kadar je priplesal mimo godcev, jim vrgel šmarno petico, ni bilo strmenja ne konca ne kraja. Nekateri so mislili, da je našel v gozdu zaklad, drugi so bili mnenja, da je dobil dediščino, vsi pa so ga častili in imeli za odličnega moža samo zato, ker je imel denar. Saj je še tisti večer zaigral dvajset goldinarjev in vendar je zvenketalo in zvonilo v njegovem žepu, kakor bi imel v njem še sto tolarjev.

Ko je Peter videl, kako je zrastle njegov ugled, ni vedel, kaj bi počel od veselja in ponosa. Z obema rokama je razmetaval denar in ga obilno delil revšem, saj je vedel, kako je njega nekoč trla revščina. Umetnosti plesnega kralja je novi plesalec z nadnaravnimi umetnostmi zatemnil in Peter je dobil zdaj imo plesni cesar. Najpodjetnejši igralci se ob nedeljah niso upali teliko kakor on, pa tudi niso toliko izgubili. In čim več je izgubil, tem več je dobil. To pa je bilo natanko tako, kakor je bil zahteval od Steklenčka. Zelel si je bil namreč, da bi imel v žepu vedno toliko denarja kakor debeli Ezekiel in prav ta je z njim igral in dobival. In če je Peter dvajset, trideset goldinarjev naenkrat izgubil, jih je imel takoj zopet v žepu, če jih je Ezekiel dobil.

(Dalje prih.)

kosilo, vrže kuhar mrežo v vodo, ujame ribe in jih oprži. Ni se mu bati, da mu jedina zaloga kdaj poide, ko mu plavajo ribe kar skozi kuhinjo.

Moški ima na temenu na 1 kvadratnem centimetru lasišča 171 las. V Belgiji pustijo prvo po pet let ležati, preden ga dajo v promet.

Največji možki na svetu je trenutno Finec Vaino Myllyrino. V višino mri 248 cm in tehta 175 kg. Velikan je ein popolnoma normalno zrastečen starišev. Bil je tudi potrjen k vojakom in bil ponos finske armade. Pri vsej velikosti izgleda povsem normalno. Velikan je tudi prebrisau, ker se namreč podal na potovanje po svetu in se kaže ljudem za denar. Le eno se pritožuje, da mu namreč med dekleti ni parumreč.

Oh, te ženske! Reza: »Veš kaj, Mojca, da so zvezde odkrili, se mi ne zdi čudno. Čudno pa je, da so izvedeli, kako jim je ime.

Sprememba. »Koliko člana je že poznal to blondinko?« — »Tri me-blondinke?« — »Tri me-blondinke?« — »Oni pravi, da sece.« — »Oni pravi, da sece.« — »Seveda, že celo leto.« — »Seveda, pa taberit je bila brunetka.«

Zavarovanje pri poljedeljskih strojih

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja na sledeče: Zavarovanje delavcev pri poljedeljskih strojih je važno vprašanje za vsakega kmečkega gospodarja. Vendar pa prizadeti posestniki z nevoljo plačujejo zavarovalne prispevke. Posebno se skljujejo, da delavci pri kmetijskih strojih niso v nobeni nevarnosti in da pri strojih najnevarnejša dela opravijo posestniki sami. Istočasno se pritožujejo, da so pri strojih zaposleni največ družinski člani gospodarja, kakor žena, otroci in drugi sorodniki.

Doslej izdani plačilni nalogi so pravomočni in so pritožbe proti tem plačilnim nalogom odveč in si pritožitelji delajo le nepotrebne stroške s poštnino.

Ker je urad zaradi krize v kmetiskem gospodarstvu pri izterjavi zelo milo postopal, so

ostali posestniki na dolgu že precejšen znesek na prispevkih.

Urad pa teh prispevkov ne more odpisati ali zbrniti. Zato naproša vse posestnike, da v svojem lastnem interesu čimprej plačajo vse zaostale prispevke za poljedeljske stroje, da se izognejo priložnim terjatvam, katere bo moral urad v doglednem času izvesti.

Novih prispevkov za bodočih 5 let pa urad ne bo predpisoval onim, ki nimajo strojev z nad 15 konjskih sil in onim, ki stroje potrebujejo za lastno porabo, ker je kraljevska banska uprava prevzela plačilo zavarovalnih prispevkov mesto lastnikov strojev.

Zavarovani pa bodo v bodoče poleg delavcev pri strojih tudi gospodarji sami; otroci do 14. leta starosti niso zavarovani.

NAZNANILA

XIV. romanje na Sv. Višarje bo letos 31. julija in 1. avgusta. Presvetna zveza vjudo vabi tudi društva, krožke in odseke ter pevke zbornice, da se udeležijo tega romanja. Kdor je doživel večerno procesijo na sv. Višarjih ob lepem vremenu in udval nepopisljivo lep razgled ter prisluhnil slovenski romarski pesmi, ki je donela v višini 1800 m, ta znova in znova zagradi za romarsko palico in pohiti k višarski Materi božji. Odhod romarskega vlaka iz Ljubljane v soboto 31. julija zjutraj ob 7.30, prihod nazaj v nedeljo 1. avgusta do 6 zvečer, da imajo oni, ki se priključijo romanju z Došenjske ali Notranjske zveze z vlaki. Od vseh postaj do Ljubljane bo veljala polovična vozovnica. Stroški od Ljubljane tja in nazaj s prolaznico znašajo 80 Din. Tisti, ki se priključijo romarskemu vlaku na Jesenicah, plačajo 50 Din, kdor pa potuje z režijsko vozovnico, pa plača 45 Din. Priglasje sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani do 1. julija. Treba je navesti popolno ime in priimek, ime očetovo, rojstno leto, pristojnost, občino in bivalično, in tisti, ki nimajo nobene izkaznice s sliko, naj pošljejo tudi sliko. Kot veljavne izkaznice veljajo: potni list, uradniške legitimacije, legitimacije Planinskega društva.

Ljudska knjižnica Presvetne zveze na Miklošičevi cesti posluje od 1. junija do 1. septembra od 8. do 2. ure in od 5. do 7. ure zvečer. Založena je z najnovejšimi deli, tako slovenskimi kakor nemškimi. Izposojujejo tudi na deželo za daljšo dobo, kar je posebno ugodno za podeželsko inteligenco in one, ki si vasejejo živlo s seboj na pokitnice.

Na vovestostenovljeno misijonirsko »Knoblarjev zavod« v Dravljah pri Ljubljani se sprejemajo dečki, ki žele postati duhovniki in nekoč kot misijonarji delovati v misijonih Kongregacije misijonarjev Sinov Presv. Srca. Letno plačilo se določa po gmotnih razmerah prosilčevih staršev (plača se lahko tudi z življenjem). Tako je tudi ubožnim od-

prta pot do oltarja in najidealnejšega poklica. V poštev pridejo v prvi vrsti taki, ki začne z gimnazijskim študijem (rojani v letih 1924—1927). Sprejemajo se pa tudi dijaki, ki so že napravili nekaj razredov klasične gimnazije. Prošnji za sprejem je priložiti 1. zadnji šolski izkaz, 2. rojstni in krstni list, 3. zdravniško spričevalo. — Natančnejša pojasnila daje vodstvo Knoblarjevega zavoda Dravljice 148 p. St. Vid nad Ljubljano. P. Stanko Dobovšek, misijonar.

Opozorilo. Neurje je v Mačkovem grabnu na banovinski cesti Podhoh Gradec—Crni vrh v km 1.5 porušilo most. Vsled tega je promet za vozila do nadaljnjega zaprt.

Svilo Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Tyrševa 29 (blizu Gospodarske zveze)
Vravnane knjižice članic Zadrške zveze v Ljubljani vzamemo do predkisa v račun za deleženo manufakturno blago.

Razni stroji

- 1 kombiniran mizarski stroj s tračno žago, vrtnim in freznim strojem ter cirkularno, spojen z elektromotorjem, v najboljšem stanju.
 - 1 tračna žaga 800 mm premera, skoro nova.
 - 1 stikalnica z vijkom 100 mm premera, velikost plošče 100x66 cm, močne konstrukcije, s polkastim pogonom.
 - 1 ekshaustor za visoki pritisk, primeren za odvajanje žagin ali sličnih odpadkov, direktno spojen z elektromotorjem, skoro nov.
- Na ogled pri Brear & Co., Ljubljana, Koldvorska ulica 35.

Mestna hranilnica ljubljanska

Nove vloge Din 67,000,000.—
Oproščene stare vloge « 72,000,000.—
Skupaj Din 139,000,000.—

Novc vlogc vsak čas izplačljive brez vsake omejitve.

Za vse vloge jamči

Mestna občina ljubljanska

amisu spremenjenih pravil naj bo vsak okraj zastopan vsaj z enim odbornikom. Odbor je prilegal sledeče člani: Bogovič Stefan, Loče, p. Dolova, Zolnir Henrik, Orla vas pri Celju, Šotl Ferdo, Smartno pri Slovenjgradcu, Smodiš Stefan, Beltinci, za njihovo namestnike pa: Možan Ludvik, Zg. Ponikve pri Trebnjem, Strilar Jožef, Velike Lašče, Simonič Aleksander, Sovnica, Sevnica, Stanko, Velenje in Bilfer Janez, Zabnica.

Obširen je bil razgovor o likvidnosti denarnih zavodov, o čemer sta poročala min. dr. Kulevec in dr. Basaj, dalje o kmetijskih zbornicah, v katere so razpisane volitve za 27. junij, o vprašanju lastnega glasila, ki bo rešeno koncem letošnjega leta in o vseh organizacijskih zadevah, predvsem o taborih, ki se bodo vršili v poletnih mesecih.

Iz poročil odbornikov se je ugotovilo, da zanimanje za Kmečko zvezo postaja vsak dan večje, nis so je že oklepajo tudi tisti, ki so do sedaj s strani očmi gledali nanjo in da je smatrali danes večina slovenskega kmečkega ljudstva za svojo pravo stanovsko organizacijo. Tudi Mladinska kmečka zveza se lepo razvija in ima že več edine ustanovljenih.

Občni zbor okrajnega odbora Kmečke zveze za Ljubljano-okolica.

V nedeljo 13. junija bo občni zbor okrajnega odbora Kmečke zveze za okraj Ljubljano-okolica v običajnim dnevnim redom. Občni zbor bo ob 10 dopoldne v Gospodarski zvezi. Vsem, ki imajo pravico udeležiti se tega občnega zbora, so bila poslana vabila. Prosimo vse, da se točno in poldnevno udeležijo.

Okrožnica

Pred kratkim je bila poslana vsem krajevnim kmečkim zvezam in okrajnim odborom okrožnica. Na tem mestu opozarjamo vse odbore, da se dobro pogovorijo zlasti o priveditvi tabora in zimskih taborih, ter pravočasno sporočijo glavnemu odboru svoje predloge. Tudi na ostale točke okrožnice se ne sme pozabiti ali zavlačevati s poročili. Vse delo pri glavnem odboru je zavrtlo, če krajevni odbori točno ne izvršujejo navodil in se ne držajo po smernicah, ki so jim dajejo. Pravčasno obvestilo o taborih je važno zlasti zaradi govornikov, da jih moremo pravilno razvrstiti.

Zborovanja

Pretleko nedeljo je bil ustanovljen občni zbor Kmečke zveze v Kosjem in St. Janžu na Polenjcu. Udeležba je bila na obeh velika, kar je glavno, bila sta oba zelo živahna. Z navdušenjem so pristopili v Kmečko zvezo tisti, ki so se hoteli najprej pripraviti, kakšno cilje zasleduje in kako svoje naloge izvršuje. Zastopnik glavnega odbora je vse to temeljito razjasnil, poudaril pa tudi potrebo za tako stanovsko organizacijo. Sčasoma res ne bo kazalo nobenemu kmetu biti izven organizacije, če bo hotel nekaj prispevati k izboljšanju položaja, proti kateremu vedno godrnja.

Istočasno je bilo zborovanje tudi v Bečah pri zaslem. Oblika tega zborovanja je bila prav kmečka in prisrčna. Pod lipo se je po večernih zbralo okoli 200 kmečkih mož in žena, katerim je zastopnik glavnega odbora razložil pomen in potrebo stanovske organizacije in začel napake, ki našega kmeta razdružujejo in mu onemogočajo resno nastopanje pri reševanju vprašanj, ki so nujna za rešitev. Vsi navzoči so se strinjali z njegovimi mislimi in odobravalni način, s katerim stopa Kmečka zveza med ljudstvo.

Enako razpoloženje je vladalo pri zborovanjih v Davčah. Bilo je to na ponedeljek, zadnjega majnika. Po opravljeni šmarinčni pobožnosti so nameni prosti čas za svoje stanovsko zborovanje. Za tamošnje prilike je bila udeležba ogromna, zato pa tudi zborovanje živahno. Vse besede, ki jih je polagal predavatelj na srce, so postužale sprejeti z velikim razumevanjem. Njihova krajevna odnosa je močan stez v verigi Kmečke zveze. Posnemanja in občudovanja je vredna!

Vodne turbine

- I. za padec 2,5—4 m, 220—255 1/sek. vode, 6—10 k. s., rabljena;
- II. za padec 3,5—5 m, 780—870 1/sek. vode, 20—45 k. s., rabljena;
- III. za padec 5,5—8 m, 605—890 1/sek. vode, 20—60 k. s., nova, in en avtomatični regulator na olnjati pritisk, nov, vse v najboljšem stanju, prodaja po zelo ugodni ceni Brear & Co., Ljubljana, Koldvorska ulica 35.

Bančni kom. zavod, Maribor Vam vnovič vlogo raznih denarnih zavodov najugodno. Za odgovor Din 3.— zastonj

XVII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

40. razstavná prireditév
5.—14. junija 1937

Železniška izkaznica za polovično voznino se dobi pri blagajnah železniških postaj za dn 2-velesejske legitimacije se izdajajo pri blagajnah na velesejnu. — Sejmišče obsega 40.000 m². — Preko 600 razstavljalcev iz 14. držav. — Posebne razstave: Lovska, gospodinjstva, pohištvena, avtomobilska, male živali. **Modna revija z varietejem. — Velike zabavišča. — Koristno — prijetno.**

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Za stavbno dobo 1937

Vam nudi železnina

Fr. STUPICA, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

ves potrebni

gradbeni materiali

Trboveljski cement, betonsko in drugo železo, pločevino, traje za stropne, krovno lepenko, lesni cement, okovje za stavbe in pohištvo, orodje, štedilnike, pumpe, kopane banje, klozete, vodovodne školjke, armature itd.

Kupuj starega železa in vseh drugih kovin. Prodaja razstavljalcev, raket in ostalih pivotalnih sredstev, tabelarstvih potrebščin itd.

P O S K U S I T E !

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novc vloge vsak čas razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

KADAR NOGE BOLJO

Olajšanje
v 30 sekundah

Noge bolijo, otekle so, fullji zbadajo in peko! Evo, lahkega in uspešnega sredstva. Olajšajte takoj svoje težave in rešite se svojih tuljav s korenino vreo brez bolečih in brez nevarnosti. Dodajte vroči vodi toliko Saltrat Rodella, da dobi videz mleka. Te čudotvorne soli osvobojujejo kislino. Pomočite svoje bolne, trudne noge v to magično kopel in občutili boste, kako kislina miri vnete žilice. Učinkovite soli prodre v znojnice, zmarajo oteklino ter omehčajo trda mesta in žilje, katere potem lahko odstranite. Pomagajte svojim trpečim nogam in spravite jih v red. Kupite še danes pri svojem sekararju zavitek Saltrat Rodella. Uspešni rezultati so zajamčeni.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje **vnovčim** najkulantneje po najvišji ceni takoj v gotovini.

AL. Planinšek - Ljubljana
Beethovnova ul. 14./I. Telefon 35-10.

Razni stroji

- 1 skobelnik za železo (Shilping), močne konstrukcije, dobro ohranjen.
- 1 stružnica za železo, 3 m koristne dolžine.
- 2 polnojarmenika 650 mm širine, Pini & Kay, dobro ohranjena.
- 1 venecijanka 800 mm svetlobe, kompletna z železnimi in lesenimi deli.
- 2 nihalni žagi.
- Razne transmisijske osi, ležaji, jermenice itd.

Na ogled pri Brear & Co., Ljubljana, Kolo-dvorska ulica 35.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Dn 5. Naročil! I „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridejke ali iščejo poslov ozlroma obrtniki pomočnikov ali vsencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Klapan sposobnega, h konjem, vajenega kmetije, sprejemem. Plača dobra. — Juvan, mlin, Gameljne.

Vajenca in pomočnika, za kovaško obrt, sprejemem. Jože Fabjan, Dolenja vas, p. Mirna peč.

Trgovske moč

katoliškega prepričanja, z znanjem knjigovodstva (sainca-ko), ki ima veselje do trgovine, želim za takoj. Ponudbe z navedbo plače, dosedanj službe, reference in slike je poslati na Kmetijsko nabavno in prodajno zadrugo v Ribnici na Dolenj-kem.

Mnogo cenije in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14

Kuhano meso kupujem — J. Menart, trgovec, Domžale.

Gramofoni različni, popolnoma novi, zelo primerni za gostilne, kakor tudi gramofonske plošče pocieni na prodaj pri špediciji Raunziger, Masarykova cesta 19.

Mika simendolske pamme, licencovane, 20 mesecev starega, prodam. Goršič, Podgorica 7, Smarje-Sap.

Dehlo za kmečko delo in molžo krav sprejemem takoj. Bitenc Janez, Breg 4, Križe, Gorenjsko.

Sube gobe kupujemo. Nudite povzročeno na »Import-Eksport, A. Adamič, Ljubljana, Gospodarska cesta 8/II.

Prodajam 3 šivalne stroje Singer, novo kolo, več orodja za mehanikarje in 2 voza dobrega sena. — Beričevo 48.

Škor hata dobro ali moško kolo pocieni kupiti, naj pride v Sordražico k Tomo Sušteršiču, kleparju 147.

Gostilna v letoviškem kraju na Gorenjskem oddam v najem ali prodam. Naslov v upravi »Domoljubac pod št. 9132.

Milica na štiri kamne, blizu larnu v Vrhniki, blizu larnu cerkve, 2 sobi, kuhinja, hlev in svinjak, sveta 6000 m², redi se lahko krava in par prašičev, pocieni na prodaj. Pojasnila: opekarna Jelovšek, Vrhnika.

Singer-Pfaff skoraj nove šivalne stroje in kolesa po neverjetno nizki ceni kupite edino pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Kolesa še malo rabljene na prvotnih znamk, moška in ženska, po izredno nizkih cenah na prodaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve).

Wložne haničice

Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici kupimo proti takojšnji gotovini. Ponudbe na Kristal, d. d., Maribor.

Dehlo za vsa kmečka dela sprejemem. Dravljje št. 21, nad Ljubljano.

Čevljarskega vajenca sprejemem. Bitenc Jožef, čevljarski, Predosije 3 pri Kranju.

Brinjevo olje peistno vsako množino drogerija A. Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra c. 17.

Klapan za kmečka delo in se sprejme. Podmolnik št. 18, pošta Spodnja Hrušica.

Proda se še malo rabljeni Ambi opekarski stroj z vsem inventarjem za izdelovanje razrezane cementne strešne opeke. — Izvo se pri Ant. Nahtigal, Trebelno pri Mokronogu.

V VSAKO HIŠO „DOMOLJUBA“!

»Domoljuba« stane 38 Dln za celo leto, za tuzemstvo 60 Dln. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnina, in-rate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Uredniki: Jože Kosiček. — Za jugoslovanske tiskarje: Karel Čeb.